

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 4 februari.

2 § Svar på interpellation 2010/11:171 om tingsrätten i Eksjö

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Helene Petersson i Stockaryd har frågat mig om jag står bakom de centraliseringsplaner som Domstolsverket föreslår och om jag avser att verka för förslaget att tingsrätten i Eksjö ska slås samman med tingsrätten i Jönköping.

Bakgrunden till interpellationen är en promemoria som Domstolsverket har upprättat och som behandlar organisationen av vissa tingsrätter. Promemorian innehåller bland annat ett förslag som går ut på att Eksjö tingsrätt läggs samman med Jönköpings tingsrätt till en domstol med kansli i Jönköping.

Domstolsverket har nyligen skickat ut promemorian på remiss. Remissinstanserna får nu möjlighet att lämna synpunkter till verket på förslagen i promemorian. Först när synpunkterna har analyserats kan verket avgöra om någon framställning ska göras till regeringen. Domstolsverkets egen process är alltså ännu inte slutförd. Något förslag för mig att ta ställning till finns således inte i nuläget.

Anf. 2 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Tack, justitieministern, för svaret! Jag har full förståelse för det svar justitieministern har lämnat, att det inte finns något förslag för regeringen att ta ställning till nu. Jag tycker ändå att det här är en fråga som är viktig att ta upp i sin linda. Förslaget finns från Domstolsverket; man har lämnat ut en promemoria som är ute på remiss hos många remissinstanser. Därför tycker jag att det är viktigt att man ändå plockar upp frågan tidigt i riksdagen.

Det har varit lugnt i fråga om tingsrätterna sedan 2005, men nu är det dags för en ny översyn. Det har gjorts stora förändringar, och det var ”vår” regering som jobbade med den frågan 2001–2005. Det var kritik då. Jag har roat mig med att läsa lite om de debatter som förekom 2005 när de senaste förändringarna gjordes. Då var det väldigt stora protester från de borgerliga ledamöterna, och även från vårt håll förekom det pro-

tester, mot de här nedläggningarna. Dåvarande regeringen sade i det skedet: Hit men inte längre, nu räcker det, nu har man gjort de stora förändringarna.

Domstolsverket hänvisar i sin promemoria till en proposition som regeringen kommer att lägga fram i början av 2011 – jag har inte riktigt koll på om den redan är framlagd – där man tittar på inskrivningsmyndigheterna. Det här är en sak som redan har skett. Inskrivningsmyndigheten i Eksjö exempelvis har redan övergått till Lantmäteriet. Jag tar upp tingsrätten i Eksjö därför att jag bor i den trakten, men jag tror att många av argumenten gäller även de tingsrätterna. Inskrivningsmyndigheten, som Domstolsverket hänvisar till, fungerar redan som en egen enhet, och jag kan tänka mig att det är så även i de tingsrätter där det inte har skett en överflyttning. Jag tycker knappast att det är något argument.

Domstolsverket har hänvisat till regeringens uttalande i mars 2008 om att domstolarna ska vara dimensionerade på ett sätt som ger möjlighet till specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation.

Hur har det fungerat i verkligheten? Man har inte tyckt att specialiseringen var riktigt bra. Man har flyttat över vissa ansvarsuppgifter, gjort dem lite mer specialiserade eller lagt på någon. Men i det stora hela menar man att den flexibilitet som finns inom de mindre enheterna har tillfört mer än specialinriktningar. Jag förstår att på större domstolar och större rätter kan det vara en vits med en specialisering men inte allmänt över landet.

När det gäller kompetensutveckling finns det samma möjlighet oavsett om det är en stor eller liten rätt, så jag tycker inte att det håller.

Hur ser beredningsorganisationen ut i exempelvis Eksjö? Eksjö har kommit väldigt långt och är kanske en av dem som kommit längst av tingsrätterna.

Jag är fundersam över detta. Jag har svårt att tänka mig att Domstolsverket gör denna promemoria på helt eget bevåg. Min första fråga till ministern är: Vilket samråd har skett mellan Justitiedepartementet och Domstolsverket inför framtagandet av denna promemoria?

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Något samråd har vi naturligtvis inte med myndigheterna. Det ligger i myndigheternas ansvar att löpande utvärdera och fundera över utvecklingen inom respektive ansvarsområde. Jag tycker att det är otroligt viktigt att myndigheterna tar det ansvaret.

Det är riktigt att det gjordes en hel del sammanslagningar under en tidigare S-regering. Vi gjorde också omfattande förändringar under förra mandatperioden, men till skillnad från 2005 när Socialdemokraterna gjorde en del sammanslagningar lade vi väldigt stor vikt vid medborgarnas närhet. Vi fick använda en utredning som hade gjorts på uppdrag av S-regeringen och som var ganska långt ifrån verkligheten, vilket gjorde att departementet åkte buss och bil och tåg genom halva Norrland för att försöka reda ut hur man rimligen skulle kunna ta sig till en tingsrätt och hur det fungerade i verkligheten. Utifrån ett väldigt jordnära perspektiv gjorde vi en del förändringar. Det har alltså gjorts en del.

Nej, vi har inga diskussioner om myndighetspromemorior. Man har tagit fram synpunkter utifrån myndigheters horisont, och dem skickar

man ut på remiss, och jag vill ogärna gå in i det. Det rör fyra tingsrätter som har haft inskrivningsverksamhet tidigare. Tingsrätter är inte helt enhetliga. Det kan finnas olika aspekter på de olika, och därför är det viktigt med remissarbetet.

När det gäller regeringens syn på domstolar och tingsrätter gjorde vi förändringarna under förra mandatperioden utifrån att vi tror att det måste vara möjligt att specialisera sig, att kompetensutveckla och ha en fungerande beredningsorganisation. Tyvärr är Sverige så beskaffat att det är svårt att göra jämna fyrkanter för att bedriva fungerande verksamhet. Därför måste man ta in flera aspekter.

Låt mig säga så här: Det övergripande måste vara att vi kan säkra en jämn och hög kvalitet i dömande i alla domstolar. Var och en ska vara lika inför lagen. Det är viktigt att vi kan hålla hög kvalitet. Det måste vara ledstjärnan i arbetet.

När det gäller den promemoria som har gått ut får Domstolsverket nu arbeta med detta och ta in de synpunkter som finns innan jag över huvud taget är beredd att gå in och analysera om det finns skäl för regeringen att i någon mening ta sig an förslag som kan komma från Domstolsverket. Det är viktigt med den arbetsordningen. Det är därför vi har de självständiga myndigheterna.

Det är naturligt att det blir ett engagemang och en diskussion i landet kring remissarbetet. Jag har stor respekt för den typen av arbetssätt. Det vore mig främmande att gå in under remissarbetet och diskussionen och anlägga synpunkter. Det är ungefär som att lägga en våt filt över diskussionerna. Nu får det här hanteras i den ordning som det ska hanteras. Vi får se om det kommer några förslag från Domstolsverket så småningom.

Däremot tycker jag naturligtvis inte att det är något fel i att frågan lyfts fram i riksdagen och att man har synpunkter på den. Men jag tror att vi alla är betjänta av att ha ett gediget beslutsunderlag innan vi tar ställning i sakfrågorna.

Anf. 4 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Jag har förståelse för att ministern inte kan gå ut här och ta ställning till något som Domstolsverket och remissinstanserna håller på att jobba med.

Ministern lyfte själv fram medborgarperspektivet. Det är ett av de stora argument som finns. Jag pratade tidigare om Eksjö här, för det är den tingsrätt jag känner till och som finns i min närhet. Man säger Eksjö tingsrätt, men Eksjö tingsrätt är ju inte bara till för Eksjö. Den täcker totalt hela höglandet och servar sex kommuner, varav fem före detta städer.

Jag tycker att ministern kan ta sig en funderare på hur hårt man organiserar de olika myndigheterna inom rättskedjan. Polisen är i hög grad länsindelad i dag. På så sätt har också tingsrättsorganisationen blivit länsindelad. Men om man tittar på det rent geografiskt ser vi att hela norra Kalmar är helt utan tingsrätter. Där har man kanske en större närhet exempelvis till Eksjö än ned till Kalmar. Detta är också en bit som jag tycker att vi ska fundera på när det gäller dessa frågor. Den sista delen ligger på Ansvarsutredningens utredningsdelar, där man också tittar på hur statens myndigheter ska indelas. Den kommer inte förrän 2012, men

det kanske är en del som man ska ta sig en funderare på också när det gäller detta.

Som jag sade är det sex kommuner som tingsrätten server. Våra kommunalråd i dessa sex kommuner har varit eniga om att detta är viktigt ur ett medborgarperspektiv, vilket ministern själv lyfter fram. Det ska finnas en närhet; det ska vara lätt för vittnena att komma dit. Det ska finnas en möjlighet till en snabb och effektiv organisation. Det håller jag absolut med om. Det ska hända saker och det ska dömas snabbt, så att det inte blir ett fördröjande. Det är kanske speciellt viktigt för våra ungdomar som kommer i klammeri med rättvisan att det hela sker snabbt och att de får en respons på och en konsekvens av vad det är de har ställt till med.

Tyvär är det så också i Eksjö domsaga att antalet mål har ökat ganska radikalt under den här tiden. År 2005 hade vi 791 mål, och 2010 hade vi 1 057. Det är en radikal ökning. Ändå är tingsrätten bland de effektivaste som finns. Den har en omloppstid på exempelvis vissa delar av tvistemål på tre och en halv månad där regeringen har satt målet vid sju månader.

Vi – och då menar jag tingsrätten i Eksjö – har ett enda släpande mål som är äldre än ett år. Det finns också ett som är tidsatt nu, så det är totalt två. Man har alltså en effektiv organisation. Domstolsverket har inte tagit hänsyn till detta i sin promemoria – nu tar jag upp den i alla fall. Man har inte tagit hänsyn till några av argumenten. Man har plockat fram olika delar som ska vara uppfyllda, men sedan har man inte gått ut och tittat om de faktiskt är det. Man har inte gjort någon djupare analys, och det tycker jag är mycket beklagligt.

Om det nu blir så att Domstolsverket kommer med sin promemoria eller lägger fram sitt förslag – det kan ju vara så att man backar tillbaka och desto bättre är det i så fall – vill jag att ministern tar stor hänsyn till hur detta ser ut i dag. Det bör göras en djupare analys än vad Domstolsverket har gjort i frågorna innan regeringen lägger fram något förslag till riksdagen.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag förutsätter att det remissarbete som Domstolsverket nu genomför sker just därför att man vill göra en fördjupad analys av de olika perspektiv som finns på olika delar av organisationen. Det är inte bara Eksjö som finns med i promemorian. Jag tror att detta är otroligt viktigt, och jag har ingen annan synpunkt än denna.

Jag tror också att medborgarperspektivet är viktigt. Det var det som styrde de beslut vi fattade under förra mandatperioden när det gällde domstolsförändringar. Samtidigt, när man tittar på domstolar generellt, är det viktigt att det finns en effektiv dömandeverksamhet, om jag uttrycker mig så. Det handlar också om saker som funktionsanpassade lokaler, säkerhetsnivå och mycket annat som Domstolsverket måste väga in i det hela. Man måste se vad de totala kostnaderna blir.

En hög och jämn kvalitet i dömandet i våra domstolar är centralt för mig. Det kräver att man har goda förutsättningar att rekrytera bra domare och andra till de anställningar som görs. Det finns alltså många olika aspekter i detta.

Jag har all respekt för de invändningar och den kritik som kan finnas mot en promemoria. Det är hela poängen med processen. När det så

småningom finns ett underlag som möjligen landar i form av några förslag till regeringen är jag beredd att gå in och analysera dessa noggrant. Det är lätt att förändra organisationer i och för sig, men man ska göra det med omdöme och med en långsiktighet.

Eftersom jag befinner mig i riksdagen just nu tycker jag att det finns anledning att säga att jag har förstått att det på en del håll finns idéer om att man skulle göra tillkännagivanden redan på det här stadiet och säga: Låt oss stoppa alla förändringar vad gäller domstolsorganisation och så vidare! Om jag får ha en synpunkt på detta är det åtminstone för mig främmande att utan ett fullgott underlag förbjuda utveckling och nytänkande. Vi har regler för de självständiga myndigheterna och för hur vi fattar beslut i det här landet. Jag tror att vi ska vara lite varsamma med det så att vi inte hamnar i en situation där någon av våra myndigheter helt plötsligt får för sig att det inte är någon idé. Då stannar kvalitetsutvecklingen av, och just när det gäller domstolar är det så otroligt centralt att den fungerar.

Vi ska vara rädda om de tingsrätter och domstolar vi har och se till att de verkligen fungerar väl. Men låt oss se till att Domstolsverket nu får arbeta med promemorian och med de synpunkter man kommer att få in under det ganska omfattande remissarbete som pågår. Vi kommer att få många olika perspektiv och argument i olika avseenden som kanske belyser de enskilda sakfrågorna på ett fullgott sätt så att vi känner att vi har möjlighet att fatta beslut. Det råder ingen tvekan om att våra domstolar är viktiga och att det finns en närhet och inte bara kvalitet.

Jag är ingen älskare av stora centralistiska lösningar. Jag tror inte på idén att allt vore bättre om allt låg i Stockholm. Jag har aldrig haft den inställningen. Men jag har respekt för att vi måste ha en nivå på verksamheten som gör att vi kan rekrytera och svara för hög kvalitet. En vanlig domstol i dag har otroligt många ärendekategorier och en kravnivå på kunskaper som ligger högt. Helt enkelt är alltså inte detta.

Nu väntar vi på de underlag som finns, och så får vi se om Domstolsverket kommer med något förslag över huvud taget. Vi vet faktiskt inte det ännu.

Anf. 6 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Ministern tar upp många av de frågor som Domstolsverket har tagit upp och som jag tycker att man lätt kan slå håll på. Jag tycker fortfarande att promemorian är dåligt underbyggd. Det kommer säkert de flesta remissinstanser, åtminstone från vårt område, också att peka på. Alla de saker som Domstolsverket har att titta på utifrån regeringens uppdrag har man inte tittat på. Det gäller exempelvis Eksjö tingsrätt. Rekryteringen har inte varit några problem. Säkerheten byggdes om 2005–2006. Även polisen själv säger att det är en mycket bra säkerhetsombyggnad både med hänsyn till själva säkerheten och integriteten för dem som är åtalade och häktade och som förs in den vägen.

Ministern var ju själv i Eksjö i maj 2010 och invigde det nya polishuset. Det är en sak som jag tycker att man ska ta i beaktande när man tittar på organisationsförändringarna: Hur kan man skapa närheten inte bara för allmänheten utan också för dem som är involverade i hanteringen vid en tingsrätt? Där är polisen en stor del. Polisen har ansvar för transporterna och för andra delar tillsammans med tingsrätten, men poliser har

också många gånger ett vittnesföreläggande som gör att de ska dit. Om en polis måste åka från Eksjö till Jönköping varje gång man ska vittna är det många timmar som går åt. Det kommer att ineffektivisera polisorganisationen. Det finns många aspekter att ta hänsyn till här.

Jag hoppas att Domstolsverket inte fullföljer sina planer, och om det kommer så långt hoppas jag verkligen att ministern tar alla möjligheter, tittar på analyserna och går igenom alla synpunkter.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Det allmänna uppdraget till myndigheterna är naturligtvis att ta ansvar för sina verksamhetsområden. Den inriktning som regeringen slog fast under den förra mandatperioden och som vi fortfarande står för är att våra domstolar ska vara dimensionerade på ett sätt som ger möjlighet till specialisering och kompetensutveckling. De ska ha en bra och fungerande beredningsorganisation. De ska också ha en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänhet, näringsliv och rättsväsendets övriga myndigheter.

Jag kan nämna att så sent som i går fick jag Stefan Strömbergs utredning som handlar om transportverksamheten inom rättsväsendets myndigheter, som interpellanten tog upp här. Det är en nog så omfattande verksamhet. De här olika myndigheterna hänger ihop och har kontakt med varandra. Det är därför man måste se helheten. Det var det som gjorde att jag fick skicka ut tjänstemän att åka buss och ta sig mellan olika orter i Norrland. Det underlag som vi hade fått ärva var så teoretiskt att det inte stämde med hur man faktiskt rör sig och hur det ska fungera i praktiken. Det går inte. Vi måste ha en fungerande organisation.

Sverige är inte fyrkantigt, och det är inte heller strukturellt likadant i varje hörn och i varje del. Man måste ha grundprinciper och sedan utgå från den verklighet som finns. Det är därför som det är så viktigt att vi får in de här olika synpunkterna från de kommuner som är närmast berörda av verksamheten i Eksjö och också från andra myndigheter.

Jag tror att det här är en process som ger bra underlag för att man så småningom eventuellt ska kunna fatta beslut om det skulle komma ett förslag. Det är därför jag också hoppas att riksdagen ser till att inte låsa processer innan man faktiskt har ett gediget underlag.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2010/11:172 om åtgärder mot barnfattigdom och hemlöshet

Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Carina Moberg har frågat mig vilka konkreta åtgärder som jag är beredd att vidta för att målen i hemlöshetsstrategin för 2007–2009 ska uppnås angående att alla ska ha möjlighet till tak över huvudet och att inga barn ska vräkas.

I februari 2007 presenterade regeringen mycket riktigt en samlad strategi för arbetet mot hemlöshet. Detta var första gången som arbetet mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden samlades i en stra-

tegi. Utgångspunkten var att belysa hemlöshetsfrågan brett, både som ett socialpolitiskt och som ett bostadspolitiskt problem. Strategin syftade till att skapa en struktur som skulle tydliggöra att många aktörer på såväl nationell och regional som lokal nivå har ett ansvar och en roll att spela i detta arbete. Strategin innebar således en ambitionshöjning genom att ange en tydlig handlingsinriktning och ett brett angreppssätt.

Ansvar för att motverka hemlöshet har till största delen vilat på kommunernas socialtjänst. Detta ansvar ligger kvar, men hemlöshetsstrategin pekade också ut vikten av att fler aktörer måste engageras. Socialstyrelsen fick därför i uppdrag att genomföra strategin i samråd med Boverket, Kronofogdemyndigheten, Kriminalvården och Sveriges Kommuner och Landsting.

Under de här åren som strategin har löpt har mycket arbete gjorts av samtliga inblandade. Huvudaktiviteten har varit att ge stöd till lokalt utvecklingsarbete i syfte att utveckla arbetssätt för att åstadkomma uthållighet i arbetet mot hemlöshet. Drygt 46 miljoner kronor fördelades till 23 satsningar. Resultaten av dessa satsningar kommer att redovisas i en utvärdering som presenteras i nästa månad. Dessutom har det inom ramen för strategin producerats mycket ny och värdefull kunskap som bland annat har lett till att Socialstyrelsen har kunnat ta fram en vägledning till kommunernas arbete när det gäller att förebygga vräkningar samt en kunskapsöversikt om olika boendelösningar och deras effekter.

Hemlösheten är en utmaning för det svenska välfärdssamhället och mycket arbete kvarstår. Framför allt behöver den nya kunskapen förankras lokalt. Det finns i dag evidensbaserad kunskap om hur de olika huvudmännen kan utveckla arbetssätt i syfte att arbeta mer effektivt. Till hjälp för kommunerna har därför Socialstyrelsen så sent som i förra veckan publicerat ett webbverktyg som ska underlätta för dem att använda den vägledning och kunskap som finns på området.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att utvecklingen går i rätt riktning i förhållande till strategins inriktningsmål. Arbetet framöver behöver inriktas på att få kommunerna och övriga aktörer att använda kunskapen på ett effektivt sätt i det praktiska arbetet. För att påskynda denna utveckling och stimulera till ett lokalt förbättringsarbete kommer Socialstyrelsen på regeringens uppdrag att utveckla öppna jämförelser på hemlöshetsområdet. Jag kommer alltså att noga följa utvecklingen i kommunerna. Under året har Socialstyrelsen också i uppdrag att genomföra en ny nationell kartläggning av antalet hemlösa. Därutöver inrättades det en arbetsgrupp knuten till Socialdepartementet i maj 2010 med uppdrag att analysera orsakerna till att barnfamiljer fortfarande berörs av vräkning samt varför det finns så stora variationer mellan kommuner när det gäller antalet barn som är berörda av vräkning. Det faktum att det varierar tyder på att det finns möjligheter för kommuner att välja effektiva arbetssätt och att det också ger resultat.

Anf. 9 CARINA MOBERG (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag vill inleda mitt anförande med ett citat: "Barnperspektivet i hemlöshetsproblematiken får vi aldrig glömma bort. Barn ska inte vräkas i vårt land, och allt ska göras för att se till att människor har en bostad. Ett hem är en grundläggande mänsklig rättighet. Den som inte har ett hem kan aldrig bli riktigt trygg."

Det är vackra ord som föga förpliktar och ett exempel på att regeringens retorik inte hänger ihop med den förda politiken. Det här är nämligen Maria Larssons ord tagna från en debatt för två och ett halvt år sedan på ungefär samma tema som det vi debatterar i dag.

Var har då hänt sedan dess? Anders Borg kallade 6 procents arbetslöshet för massarbetslöshet hösten 2006. Sedan dess har arbetslösheten ökat med 100 000 personer. I dag är 400 000 personer arbetslösa. Det är 8 procent. Drygt 25 000 av dessa befinner sig i dag i den så kallade fas 3 med mycket små möjligheter att få arbete enligt Arbetsförmedlingens egna handläggare. Ca 75 000 personer kommer att utförsäkras under åren 2010–2014, inte för att de är friska utan för att de har nått en tidsgräns. Antalet mottagare av ekonomiskt bistånd ökar i åtta av tio kommuner. Här finns barnfamiljerna, Maria Larsson. Här finns de som inte har en trygg boendesituation. 119 kommuner anger brist på bostäder, och Sverige har förlorat sin topposition när det gäller likvärdighet i skolan. Det här berör också barnfamiljerna i vårt land. Listan skulle kunna göras mycket längre.

Låt mig vara tydlig. Jag kritiserar inte regeringens initiativ till hemlöshetsstrategi. Jag kritiserar er misslyckade politik som har lett till att fler barn vräks, att barnfattigdomen ökar och att bostadsbristen är gigantisk. Ni saknar en politik för jobb och ett värdigt liv för arbetslösa och utförsäkrade. Vi behöver inte vänta på fler rapporter och utvärderingar, för situationen är glasklar.

Av kronofogdens statistik beträffande vräkningar 2010 kan vi utläsa att det skett en ökning av antalet barn, trots regeringens mål om att inga barn ska vräkas. 76 fler barn vräktes under förra året. Av totalt 632 vräkta barn bodde 26 i Maria Larssons hemlän Jönköping. I mitt hemlän Stockholm var det så många som 122. Det är helt oacceptabelt. I hälften av landets kommuner vräks barn. Är det fler rapporter och utvärderingar vi behöver, eller är det en konsekvent konkret politik som råder bot på detta?

Enligt Rädda Barnens rapport har barnfattigdomen ökat med 10 000 barn. Maria Larsson sammanfattar regeringens politik genom att konstatera att utvecklingen går i rätt riktning i förhållande till strategins inriktningsmål. Det är väl ett riktigt politikeruttalande!

Målen i hemlöshetsstrategin har inte uppnåtts. Fler barn vräks. Barnfattigdomen ökar. Maria Larssons egna myndigheter presenterar statistik som tydligt visar på detta. Därför frågar jag Maria Larsson: Vad är det som går i rätt riktning?

Anf. 10 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag har stort förtroende för statsrådet Maria Larsson och det arbete som görs på departementet i dessa frågor.

Borta bra men ett hem är bäst. Det var ett uttryck vi hade i Göteborg när jag arbetade med hemlöshet. Det innefattade stöd till barn som levde i utsatta situationer, bland annat i just vräkningssituationer. Det här är inga enkla frågor, och det finns inga enkla svar. Inte heller är det någon ny problematik. Hemlösheten var stor även under socialdemokratisk regim. Den ökade faktiskt i början av 2000-talet, under S-regeringen, med mellan 30 och 40 procent. Det är naturligtvis en skam för ett land

som Sverige att vi ska ha hemlöshet och att barn ska vräkas. Det präglar ett barn för resten av livet.

Carina Moberg tar i sin interpellation upp barnfattigdom och hemlöshet. Jag vill ta upp en viktig aspekt som jag tycker är offensiv, en möjlighet, som även berör barn som lever i utsatthet. I decennier har vi i Sverige använt oss av en metod som vi kallar för boendetrappan. Det betyder att en hemlös person ska göra ett slags karriär för att så småningom nå upp till att få en egen bostad. När man nått ett eller två steg på boendetrappan brukar man trilla ned. Förväntningarna är låga men kraven mycket höga, och det har visat sig vara en dålig kombination.

Det finns dock alternativ, och jag vill höra ministrernas syn på det. Det finns en metod som kallas housing first, alltså bostad först, och nämns som ett av tre mål i hemlöshetsstrategin för 2007–2009, vilket Carina Moberg också refererar till. Där sägs att inträde på den ordinarie bostadsmarknaden ska underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boenden som tillhandhålls av socialtjänsten eller andra aktörer.

Bostad först bygger på principen att man allra först får en bostad, och därefter sätts det in andra åtgärder. Man får en egen nyckel, man får den trygghet som är så viktig för den hemlöse, och då kan man också ta itu med sina problem. Alltså: Först en egen bostad, därefter massiva hjälpinsatser.

Grunden är således riktiga bostäder. Man får kontrakt med hyresvärdens i stället för att socialtjänsten sköter om själva kontraktet. Detta kombineras sedan med en mängd olika insatser såsom case management, som innebär att en särskilt utsedd person har huvudansvaret för en utsatt person och dess familj. Andra insatser är boendestöd och att ideella organisationer kommer in och hjälper till.

Bostad först angriper den långvariga hemlösheten. Metoden har testats i olika länder och resultaten har varit goda. I New York och Hannover har 90 procent av dem som fått en bostad först fortsatt att bo i sin bostad och på så sätt fått ett nytt, värdigt liv.

Det har gjorts en del sådana försök också i Sverige, och jag vill därför fråga vad ministern anser om de evidensbaserade metoderna, såsom bostad först. Är det en framkomlig väg för att minska hemlösheten och därmed många barns utsatthet?

Anf. 11 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Att lyssna till Carina Moberg är att nästan se en väderkvarn framför sig. Hon fåktar blint och slår på regeringen i alla lägen men har inte särskilt många förslag på egna lösningar. Jag tror, Carina Moberg, att det är viktigt att man, om man ska bli trovärdig som politiker, måste anvisa vägar. Vi försöker arbeta med att både fästa ord på papper och låta dem följas av handling. Det är precis det vi har gjort.

När det handlar om hemlösheten är det den nuvarande regeringen som, för första gången någonsin, har lagt fram en samlad strategi för att angripa den problematiken. Det är visserligen i första hand kommunernas ansvarsområde men vi har från statens sida, från regeringens sida, känt ett ansvar för att stödja och hjälpa till ute i kommunerna. Det gör vi genom att se till att det finns metoder på plats som kan leda till ett framgångsrikt arbete.

Faktum är, Carina Moberg, att när Socialdemokraterna regerade det här landet – låt oss ta året 2000 som exempel – skedde ungefär 5 000 vräkningar. År 2010 skedde 3 100 vräkningar i Sverige. Då är min fråga till Carina Moberg: Går den utvecklingen åt rätt håll eller åt fel håll?

För mig har det varit angeläget att särskilt se till barnen. Det har ingen gjort tidigare under den socialdemokratiska regeringens tid. Jag vill titta särskilt på barnen eftersom jag vet att ett barn drabbas oerhört hårt av vräkning. Därför har vi satt upp målet att barn inte ska vräkas. Första gången jag fick siffror specifikt gällande barn var 2008. Då var det 716 barn som vräktes. År 2009 gick den siffran ned till 618. Därefter gick den upp med 14 barn 2010, trots att vi då befann oss mitt i en lågkonjunktur.

Tycker Carina Moberg att det är bra eller dåligt att vi nu tittar specifikt på barnens situation? Och varför gjorde ni socialdemokrater aldrig det när ni hade makten? Varför brydde ni er inte om barnen? Varför brydde ni er inte om den frågan? Där tycker jag att Carina Moberg är svaret skyldig.

Vi har ambitioner. Vi har inte bara ord fästa på ett papper, utan vi låter dem åtföljas av handling. Det är därför vi har haft ett projektarbete i många kommuner, och det kommer fram många goda exempel. Housing first är definitivt ett mycket intressant exempel som man ska titta vidare på. Det är en modell för att se till att människor, när de har tak över huvudet, också ska få hjälp med missbruk och annat som kan behövas. Det är att ta ett samlat grepp om en människas livssituation, att hjälpa till inte bara med bostad utan också ofta med vård eller behandling.

Det skiljer mycket mellan kommunerna beträffande hur de angriper problematiken. Det är därför vi vet att den går att lösa. Det är därför vi satt upp en nollvision som innebär att inga barn ska vräkas. Tycker Carina Moberg att det är fel på den visionen? Det är ett inriktningsmål. Jag har aldrig trott att det skulle kunna nås så att man kom ned till noll på två år. Vi har dock satt i gång ett metodiskt strukturerat arbete som heter duga. Jag kan beklaga att vi inte kommit längre, men om Socialdemokraterna hade haft lite mer drag under sulorna kanske vi hade kommit längre i dag.

Situationen är den att vi kommer att få ned antalet vräkningar om vi i varje kommun använder oss av ett metodiskt arbete. Det är därför jag är angelägen om att förse kommunerna med det.

Anf. 12 CARINA MOBERG (S):

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att slå fast att utgångspunkten bör vara det för dagen relevanta historiska perspektivet, nämligen ett snart femårigt borgerligt regeringsinnehav.

Jag vet inte om statsrådet lyssnade dåligt på mitt tidigare anförande. Jag sade där att strategin mot hemlöshet är bra. Det är ett bra initiativ från Maria Larsson. Problemet är den politik som regeringen för. Den leder till ökade klyftor. Siffrorna talar sitt eget språk. 26 barn har vränts i Jönköpings län. Det är Maria Larssons valkrets. Man kan fråga sig varför.

Det har varit osedvanligt mycket rapporter och diskussioner om barnens situation under senare tid. Det är Rädda Barnens rapport, Bris rapport, som kom i går, uttalanden gjorda av Barnombudsmannen och så vidare. Det är bara att konstatera att klyftorna mellan fattiga och rika

föräldrar ökar. Jag och Socialdemokraterna menar, och det tror jag faktiskt att också Maria Larsson gör, att varje barn har rätt till en rimlig levnadsstandard. Sverige har förbundit sig att följa barnkonventionen. Men den ekonomiska utveckling som vi har sett i landet under senare år har inte nått ut till de mest utsatta hushållen.

Maria Larsson uttalade sig i detta sammanhang i ett TT-meddelande för några dagar sedan. Det tycker jag tyvärr visar att det saknas förståelse för de här konstaterandena. Som en kommentar till ökade och växande klyftor säger statsrådet att alla i vårt land har fått det bättre, men att de som har ett jobb och jobbskatteavdrag har fått en större förbättring. Du kallade mig väderkvarn, Maria Larsson, men jag måste säga att det även gäller majoriteten av statsråden i den borgerliga regeringen i så fall. Man kan också fråga sig om det här att alla fått det bättre också omfattar de 61 procent som är fattiga i Rosengård. Mycket arbete har lagts ned på att ta fram vägledning till kommunerna, och det är bra. Men det vore väl ännu bättre om regeringen skapade verktyg för att se till att kommunerna verkligen gör någonting.

Maria Larsson efterfrågade mina konkreta förslag. Du ska få några nu. Jag menar att vi behöver skärpa bostadsförsörjningslagen. Jag har valt att inte fokusera så mycket på bostadsbyggandet i denna interpellationsdebatt med Maria Larsson. Den debatten får jag ta med hennes partikollega. Men en skärpning av bostadsförsörjningslagen tror jag skulle vara på sin plats. Det vore intressant att höra om Maria Larsson kan se min poäng med det. Jag tror också att vi skulle behöva se över bostadsbidragen och vill även framhålla Rädda Barnens förslag, som jag antar att även Maria Larsson har fått. Det bygger på att vi ska plocka fram en konkret handlingsplan med tydliga mål för att bekämpa och förebygga barnfattigdom utifrån FN:s barnkonvention genom att kartlägga hur många barn som saknar fast bostad och plocka fram konkreta åtgärder direkt riktade mot vår framtid, det vill säga barnen.

Jag avslutar det här inlägget med att fråga om Maria Larsson är beredd att tillsammans med oss socialdemokrater utforma ytterligare konkreta åtgärder för att minska hemlösheten, antalet vräkt barn och barnfattigdomen.

Anf. 13 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag hoppas att det blir mycket aktivitet kring det här med bostad först, housing first. Det har börjat i liten skala. Det är viktigt att det sker på ett bra sätt framöver, som det är tänkt i grundprinciperna. Ministern pekade på flera olika aktiviteter man har från regeringens sida.

Jag minns när min son var åtta år och hade fått nyckeln till hemmet för första gången. Han skulle somna och hade nyckeln i handen, kommer jag ihåg. Jag frågade om jag skulle ta hand om den där nyckeln, men han ville hålla nyckeln när han sov. Han sade: Den här är viktig för mig, pappa. Det var första gången han fick den där nyckeln.

För bara några år sedan hände ungefär samma sak igen i Göteborg när jag mötte en tidigare hemlös. Han höll en nyckel i handen och sade: Den här är viktig för mig, förstår du. Det tog tag i mig. Han hade fått en bostad. Han upplevde värdighet och hade fått förtroendet att ha en nyckel. Han hade fått en ny start i livet.

Ministern pekar på flera aktiviteter för att förbättra situationen för utsatta barn. Det hänger samman med hemlöshet och problemen med att behålla eller få en bostad. Det kommer en utvärdering i mars, det finns webbverktyg för kommunerna, öppna jämförelser kommer och så vidare. Jag vill också nämna en ny kartläggning där man ser över orsakerna till vräkningar av barn.

Låt oss aldrig glömma de fattigaste av de fattiga, som Moder Teresa kallade dem. Vårt samhälle kommer, tror jag, att dömas utifrån hur vi tar hand om dessa fattiga människor. Därför är jag också glad att ministern är offensiv i detta.

Anf. 14 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Hemlöshet är onekligen kopplad till brist på bostäder, och brist på bostäder är inte längre bara ett storstadsproblem. Brist på bostäder, främst hyresrätter, finns i hela landet, däribland i mitt eget hemlän, Norrbotten.

När människor i arbete fullt friska har svårt att få en bostad är det inte konstigt om resurssvaga människor har svårt att få en bostad. Regeringens brist på bostadspolitik, däribland borttagandet av investeringsstödet, har lett till en tvärnit i nybyggnationen. Störst är bristen på billiga hyresrätter.

Regeringen har också under den gångna mandatperioden ändrat de bostadspolitiska målen från att bostaden är en social rättighet till att den är något efterfrågestyrt. Men alla kan uppenbarligen inte efterfråga. Inte alla har en ekonomi som ger dem möjlighet att efterfråga en bostad. I den konkurrens som råder på bostadsmarknaden i dag blir det svårt att lösa hemlöshetsproblematiken om man inte samtidigt ser till att det byggs bostäder som människor har råd att efterfråga. Tycker ministern att det byggs tillräckligt för att hemlöshetsproblematiken ska kunna lösas?

Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det är inte lätt när man ska hinna besvara frågor från tre personer i sådana här korta inlägg. Man kanske kan få utökad tid.

Tack så mycket, Carina Moberg, för erkännandet av att strategin är bra! Vi kommer att fortsätta att arbeta på det strukturerade och metodiska sättet framöver. Jag är övertygad om att det är det enda som leder till framgång – att man är uthållig i arbetet med att ge kommunerna metoder och verktyg för att angripa problematiken på ett bra sätt. Det har naturligtvis ett samband med tillgången till bostäder, men inte bara det. Hälften av Sveriges kommuner klarar att inte vräka något barn. De är efterföljansvärda. Samtliga kommuner i Sverige ska gå den vägen. Då handlar det inte bara om kommuner som har stor tillgång till bostäder, utan det handlar om att de gör ett förebyggande arbete. Metodutveckling och ett strukturerat arbete på kommunal nivå är grunden för att vi ska klara hem att inga barn ska vräkas, och det är i alla fall mitt mål, som jag kommunicerar till kommunerna på ett tydligt sätt.

Vi ser också en positiv utveckling. Enligt kommunernas egna uppgifter minskar antalet kommuner med bostadsbrist medan antalet kommuner med bostadsöverskott ökar. Man kan se i Boverkets årligen återkommande bostadsmarknadsenkät att det är en markant skillnad där nu. Jag vet också att bostadsminister Stefan Attefall tittar mycket på hur vi kan

få till stånd bland annat fler hyresrätter, som det är brist på i många kommuner.

Carina Moberg har inte rätt när hon säger att antalet fattiga barn har ökat. Antalet barn som levde i hushåll med försörjningsstöd var mer än dubbelt så stort 1996, efter den föregående lågkonjunkturen, när Socialdemokraterna satt vid makten, som det var 2009, som är det år vi senast har fått siffror för. Det betyder att det då fanns många fler barn som levde i hushåll där man var beroende av inkomstförsörjning via försörjningsstöd. Detta är en markant skillnad.

Man måste säga att vi har kommit igenom den ekonomiska krisen väldigt väl. Det gör inte att vi inte ska fokusera på de barn som lever i långvarig ekonomisk utsatthet, för det är de som har det tuffast, och de är mitt huvudfokus.

Hälften av dem som har försörjningsstöd lämnar det inom ett år. Det är glädjande att så många inte är långvarigt ekonomiskt utsatta, men de som är långvarigt ekonomiskt utsatta måste vi ha ett särskilt fokus på.

Vi vet också att bästa förutsättningen för att komma ut ur fattigdom är att få möjlighet till egenförsörjning. Arbete är grundläggande för att man ska kunna skapa en annan ekonomisk situation. Därför är regeringens jobblinje så central också för att minska fattigdomen. Att utrota fattigdomen är att ge människor möjlighet, och det kräver naturligtvis att det finns ett aktivt och bra näringslivsklimat. Det kräver också att vi har ett bra matchningsarbete. Detta är helt centralt.

Ska man dessutom komma ifrån den ärvda fattigdomen, som är ganska betydande i vårt land, handlar det mycket om att de uppväxande barnen får tillgång till en bra utbildning och har fullständiga skolbetyg, vilket ökar deras möjligheter på arbetsmarknaden på ett helt annat sätt än om de kommer ut med icke fullständiga betyg. Skolan är alltså en viktig del för att skapa ökade framtidsutsikter för barn som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll.

Anf. 16 CARINA MOBERG (S):

Fru talman! Min direkta fråga till Maria Larsson måste bli: Vad gör ni åt de 25 000 personer som befinner sig i långvarig arbetslöshet i den så kallade fas 3 eller är utförsäkrade ur sjukförsäkringssystemet? Ni har ingen politik för dessa människor.

Jag kan konstatera att regeringens politik och retorik inte hänger ihop. Jag har frågat efter konkreta åtgärder och lämnat egna förslag, men statsrådet anser att utvecklingen går åt rätt håll. Rädda Barnen har rapporterat statistik som säger att 220 000 barn befinner sig i fattigdom. Menar statsrådet att Rädda Barnen har fel? Jag vill inte fråga om Maria Larsson anser att de ljuger – bortse från det. Menar hon alltså att Rädda Barnen har fel?

Kronofogdemyndigheten presenterar siffror som visar att fler barn vräks. 632 barn vräcktes i detta land under förra året. Är det felaktiga siffror vill jag hemskt gärna höra på vilket sätt de är felaktiga.

Kommunerna kan göra mycket. Jag menar att vi skulle kunna sätta hårdare press på kommunerna. Bevisligen går det att göra något åt det här. Jag kan ta Botkyrka kommun i södra Stockholm som ett exempel. Där har man minskat antalet vräkningar av barn med två tredjedelar på ett år. Det ska man ha en eloge för, tycker jag. Man har också halverat

barnfattigdomen utifrån de parametrar och kriterier som vi använder för att mäta detta. Det är en bra politik som har resulterat i detta och en vilja att minska klyftorna.

Tyvär måste jag säga att i min egen hemkommun Huddinge, som är granne med Botkyrka, och som styrs av bland andra ministrernas partikamrater, har i stället antalet vräkt barn ökat med en fjärdedel, och barnfattigdomen ligger på riksgenomsnittet. Det spelar väldigt stor roll vem det är som styr i en kommun.

Min avslutande fråga till Maria Larsson är: Är du beredd att tillsammans med mig och oss socialdemokrater sätta hårdare press på kommunerna? Bevisligen kan de, men alla tar inte den chansen.

Anf. 17 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Bostadsbristen är uppenbarligen en faktor när det handlar om att se till att människor inte ska behöva vara hemlösa. Ministern tar också upp frågan om ärvd fattigdom, vilket gläder mig. Antalet överskuldssatta och evighetsgäldenärer ökar nämligen i Sverige i dag, och det är väldigt starkt kopplat till ärvd fattigdom.

Orsaken till att andelen överskuldssatta ökar är främst sjukdom, arbetslöshet och försämringar i försäkringssystemet som slår hårt mot människor som saknar ekonomisk buffert. Bland de överskuldssatta finns det många barnfamiljer, och problemen med vräkning finns naturligtvis också där.

Utredningen *Vägen tillbaka för överskuldssatta* har visat på en rad förslag för att förbättra de överskuldssattas situation. Tyvärr har regeringen i sin proposition plockat upp väldigt få av dessa förslag. Socialdemokraterna har däremot väckt en motion med ett flertal förbättringar som har fokus på just barns situation och de överskuldssatta familjernas möjlighet att förbättra sin försörjningssituation. Som Maria Larsson antydde ska det löna sig att arbeta även för dem som är överskuldssatta.

Jag undrar lite grann: Tror inte ministern att insatserna för att minska problemet med överskuldssättning skulle vara värdefulla i arbetet med att lösa problemet med hemlösheten och vräkningarna av barn?

Anf. 18 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det har varit en debatt som har rört sig från vräkningar av barn till arbetslöshetstalen, barnfattigdom, sjukförsäkringar och överskuldssättning. Det blir en ganska vid diskussion, och det har ibland varit ganska svårt att få fokus på vad debattörerna egentligen vill. Carina Moberg hävdar att vi inte har någon politik, och sedan hävdar hon att vår politik inte hänger ihop. Det är lite svårt att bemöta det när det är så mycket slängar åt olika håll.

Låt mig säga så här: Det finns en linje i regeringens politik. Vi vet att fattigdom kan bekämpas genom att människor får möjlighet till arbete. Det är en grundläggande tes. Den är genomgående i den politik som vi har fört sedan 2006. Vi vet att den är bästa botemedlet mot fattigdom. Därför såg vi också fattigdomen gå ned 2007 när vi hade iscensatt vår politik och när konjunkturen var gynnande. Vi såg också att antalet barn som vräktes minskade. Vi såg att människor äntligen började få hjälp från sjukförsäkringen under slutet av vår period därför att det fanns rehabilitering att tillgå.

Väldigt många av dessa saker pekar i samma riktning – de ger nämligen större livschanser för människor i Sverige. Sedan kom en förödande lågkonjunktur, den största sedan 1930-talet, och det är klart att det spelar roll både för antalet personer som mister sina jobb och för hur många som behöver försörjningsstöd. Då kommer den ekonomiska familjepolitiken in som ett viktigt instrument. Det är anledningen till att vi nu höjer bostadsbidragen från 2012. Det gör 600 kronor för en trebarnsfamilj. Det är inte försumbart.

Vi tar ett ansvar för Sverige. Vi tar ansvar för hela Sverige. Det är därför som jag har satt tydliga mål om att barn inte ska vräkas. Barn har enligt barnkonventionen rätt till ett hem, en bostad. Det är därför som vi har en nollvision. Det är dock ett inriktningsmål, och vi tror inte att vi kommer dit ens på två år till – det kommer att ta tid. Men riktningen har vi pekat ut, och den kommer vi att hålla fast vid.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellationerna 2010/11:164 och 174 om Kustbevakningens regionledningar och samarbete med andra

Anf. 19 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Eva Sonidsson har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att säkerställa att vi får samma övervakning och bevakning längs hela den svenska kusten.

Åsa Lindestam har frågat mig vilket mitt ställningstagande är till förslaget från Kustbevakningen.

De både interpellationerna ställs mot bakgrund av Kustbevakningens pågående interna översyn gällande myndighetens framtida regionala organisation som internt presenterades i januari 2011. Jag besvarar därför interpellationerna i ett sammanhang.

Under hösten 2009 presenterade KBV:s generaldirektör ett internt arbete med att se över myndighetens organisation och arbetssätt. I detta arbete ingår ett antal myndighetsinterna utredningsuppdrag, bland annat översynen av regionledningarna och ledningscentralerna. Målet med inriktningsarbetet är enligt Kustbevakningen att skapa så mycket operativ förmåga som möjligt och att utväxlingen av kustbevakningsinsatserna ska vara optimal.

Kustbevakningens inriktning för översynen har bland annat varit att skapa förutsättningar för att öka antalet anställda i den sjögående verksamheten. Kustbevakningen beräknar att kunna frigöra resurser för operativ verksamhet i storleksordningen 20 miljoner kronor. Översynen av den regionala organisationen är inte föranledd av uppdrag från Försvarsdepartementet.

Kustbevakningen är en självständig myndighet, och regeringen beslutar inte om Kustbevakningens interna organisation. Myndighetens interna organisation bestäms och fastställs av myndigheten genom beslut av dess generaldirektör. Några beslut rörande förändringar av Kustbevakningens regionala organisation har inte fattats av myndigheten. Förslaget analyseras för närvarande av Kustbevakningen.

Översynens förslag innebär att myndigheten kvarhåller strukturen med huvudkontor, regionledningar och kuststationer precis som i dag.

Kustbevakningens huvudsakliga samverkanspunkt i den operativa verksamheten och regionala ledningen sker via marinens sjöcentral i Göteborg, där Kustbevakningen enligt översynens förslag kommer att finnas kvar och också förstärkas.

Kustbevakningen tillförs stora materiella förstärkningar i form av såväl flygplan som fartyg. Dessa förstärker myndighetens förmåga, och samtidigt har Kustbevakningen genomfört en rad omplaceringar av befintliga fartyg. Fartyg har omplacerats till såväl Umeå som Gävle. Dessa åtgärder stärker också den operativa förmågan i de norra delarna av Östersjön.

I och med Kustbevakningens resursförstärkningar i form av fartyg och flygplan, omplaceringar av existerande fartyg och den hjälp Sverige erhåller genom internationella samarbetsavtal finns en god beredskap för miljöräddningstjänst till sjöss längs hela den svenska kusten.

Anf. 20 EVA SONIDSSON (S):

Fru talman! Jag får tacka ministern för svaret. I svaret – jag läser innantill – står det: ”Översynens förslag innebär att myndigheten kvarhåller strukturen med huvudkontor, regionledningar och kuststationer precis som i dag”.

Man skulle kunna tolka det som att det inte blir någon förändring utan att vi får behålla alla våra regionledningskontor som vi har i dag, men så enkelt är det väl inte.

Jag tycker inte att utredningen talar till Härnösands fördel. Stockholm och Göteborg är alternativ som lokaliseringsorter. I utredningen säger man också att man ska spara drygt 20 miljoner. Vad finns det egentligen för garantier för detta? Jag anser att det finns mycket brister i utredningen hittills. Att till exempel göra en konsekvensanalys efter beslut känns lite som att gå bakvägen.

I Västernorrland har en mängd regementen lagts ned även under vår tid, på den tiden i överenskommelse med Centerpartiet. Vi ersatte dem med en mängd statliga ersättningsjobb. Men nu är dessa statliga ersättningsjobb i princip borta från länet. Bara i Härnösand har man de senaste åren tappat drygt 1 200 statliga jobb, och nu riskerar ytterligare nästan 30 personer att förlora sina jobb. Dessa personer har i sin tur familj med make eller maka och barn, så det kanske är totalt 100 personer som berörs av detta. De måste kanske följa med verksamheten dit den placeras eller flytta från kommunen för att söka annat arbete. Tyvärr har vi ju inte så mycket arbete att tillgå i våra norrländska län.

Att tappa drygt 100 personer är mycket för en kommun som har så pass få invånare. Av de 30 personer som enligt detta i så fall ska få lämna sina jobb är det vad jag har förstått bara några som kan gå ut i den operativa verksamhet som finns i dag. Det är inte alla som kan växla från en dag till nästa och klara uppgiften att gå ut på sjön. Det innebär kanske att de hamnar i arbetslöshet eller måste flytta, som jag sade tidigare.

Ur ett regionalpolitiskt perspektiv tycker jag att det finns anledning att peka på att det är ett ganska stort antal statliga arbetstillfällen som har dragits bort från Härnösand under dessa år. Det tycker jag talar emot att lägga ned ytterligare statliga myndigheter och flytta verksamhet från

Härnösand till exempel till Stockholm, som i dag är en väldigt överhettad region.

Därför vill jag fråga ministern: Tycker inte ministern att det behövs en viss styrning för att alla regioner i vårt land ska kunna utvecklas så att jobben får stanna kvar?

Anf. 21 ÅSA LINDESTAM (S):

Fru talman! Den första frågan ställde jag från början i Sälen på Folk och försvar. Jag kände inte då att jag fick ett bra svar, och därför vill jag komma tillbaka och ställa frågan igen.

I den utredning som har gjorts på Kustbevakningen föreslås att ledningen ska finnas på två ställen. Samtidigt pågår i vårt land någonting inom Försvarsmakten där man bestämmer att Försvarsmakten behöver samverka med andra myndigheter. Alltså flyttar man ut delar från högkvarteret, just för att över myndigheterna kunna samverka om vissa delar. Jag är lite förvånad över att det kan få gå till på det viset.

Den här genomlysningen, som jag inte hade läst alldeles noga när jag var på Folk och försvar men som jag nu har tittat riktigt noga på, kan jag se har tagits upp även av många andra. Det är dels personal, dels kommunalråd, länsstyrelser och fack som har skickat in sina synpunkter. Jag tänker inte säga mer än att jag tycker att den är otillräcklig.

Jag kan också läsa i SFS förordning från 2007 att man ska ha ett regionalt tillväxtarbete myndigheter emellan. Jag vill fundera lite tillsammans med ministern om vi inte håller på att göra ett väldigt felgrepp just nu när det gäller detta. Här står att myndighetsgemensamma insatser ska genomföras. Är det så ska man jobba tillsammans. Det ska vara en decentraliserad verksamhet, och man ska samråda med de berörda som finns.

Den här utredningen går precis stick i stäv med detta, fast den borde ta hänsyn till det som står i förordningen.

När det gäller att fortsätta stödja och samverka med varandra kan vi se vad andra myndigheter har gjort. När man har jobbat tillsammans har det blivit väldigt bra.

Jag var själv väldigt delaktig på den tiden vi hade Gotsam på Gotland. Där hade vi från början både Försvarsmakten, Kustbevakningen, tull, polisen och kanske någon till som jobbade väldigt rationellt och bra. Någon av myndigheterna kunde få nys om att det hände saker som inte borde hända, och så kunde man tillsammans nysta i det. Man satt i samma hus, man kunde dricka kaffe tillsammans och det var väldigt lätt att gå över gränserna.

I Gotsam var alltså inte $1+1=2$, utan det kunde bli både 3 och 4. Det var väldigt behändigt.

Gotsam finns tyvärr inte kvar, och det tror jag är en väldig förlust för oss. Det kanske pågår liknande projekt någon annanstans med andra myndigheter, men enligt mig var Gotsam något väldigt bra.

Jag skulle vilja att vi tittade över det här, men då ska det vara med transparens och förankring och med synpunkter från personalen. Jag tror nämligen att när man jobbar där ute som kustbevakare, tullare eller vad det nu kan vara för någonting så har man en väldigt god överblick över verksamheten, och man ser var man kan tjäna på att finnas. Då ska vi inte

Prot. 2010/11:57
10 februari

Svar på
interpellationer

ha verksamheter som bara ligger i Stockholm eller i Göteborg eller i Stockholm och Göteborg som föreslås här.

Vi ska i stället ha någonting där man kan jobba tillsammans och hjälpas åt, för det är då vi kommer att bli allra starkast. Jag vill därför att vi ska fortsätta vara på många ställen i Sverige, kunna samverka med andra myndigheter och ta en stor hänsyn till den förordning som också säger att det ska vara ett regionalt tillväxtarbete, myndighetsgemensamma insatser och en decentraliserad verksamhet.

Anf. 22 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Ämnet för den här interpellationsdebatten är självklart den utredning som Kustbevakningens ledning tillsatte för att titta över effektiviseringen av sin organisation. Kustbevakningen har under de senaste åren varit under väldigt kraftig uppbyggnad med en förstärkning både med nya flygplan och med nya fartyg. Detta har gjorts för att möta dels de utökade befogenheter som Kustbevakningen har fått via lagstiftning och befogenhetsutredning, dels de nya utökade uppgifterna vad gäller miljöhänsyn förstås.

Jag företräder Blekinge här i riksdagen, och i Blekinge, närmare bestämt i Karlskrona, ligger Kustbevakningens huvudkontor, tillika regional och ledningscentral, som också är föremål för den här utredningen. Då ska vi säga att den här utredningen, som är ett internt material i Kustbevakningen, ännu inte har lett till beslut och ännu inte är presenterad för ministern, och ministern kan självklart inte föregå några beslut från myndigheten själv. Däremot finns det all anledning att belysa ett antal av de utredningsresultat som har kommit fram hittills. Man kan också från verksamhetssynpunkt ha lite funderingar.

Arbetet med en konsekvensanalys av det första utredningsarbetet har redan startat. Vi inväntar självklart med stort intresse detta. I den här konsekvensanalysen kan man förvänta sig mycket av det som interpellanterna faktiskt har lyft upp här i dag, det vill säga hur man avser att organisera sig för de uppgifter man har. Vi har en lång kuststräcka, och Kustbevakningen har att bevaka den. Vår kuststräcka ser olika ut. Den är annorlunda uppe i Härnösand än i Stockholms skärgårdsområde, i Blekinge och i södra delen av västkusten. Det medför olika uppgifter. Så är det.

Hur fungerar myndighetssamverkan? Vi har haft många myndigheter med ansvar över sjöarenan. Dessa ska självklart samverka också vad gäller de beröringsområden som Befogenhetsutredningen tar fram. Det är ju någonting som jag önskar få svar på, egentligen av generaldirektören så småningom eller i konsekvensanalysen: Varför har inte detta, i alla fall i det här skedet, vägts in? Det är också fråga om samarbete med polis och det är samarbete med tull vad gäller brottsutredningar och brottsförebyggande arbete.

Det åligger självklart varje myndighet själv att organisera sin egen verksamhet, men ibland kan vi se att samverkande myndigheter kanske går åt lite annorlunda håll. Jag tänker närmast på till exempel Försvarmakten som jobbar väldigt mycket med Kustbevakningen. Där är man inne i en decentraliseringsfas i vissa delar. Att då, som det första utredningsförslaget från Kustbevakningen har visat, övergå till en mer centraliserad verksamhet får ju en att fundera lite grann.

Jag tycker att det är viktigt att man också lyfter fram den ekonomiska biten, hur ekonomin ser ut inom den egna verksamheten. Jag tror i grund och botten att det vi ser är en uppbyggnad av skuld inom myndigheten som vi behöver se över. Mycket av utredningsarbetet borde egentligen koncentreras på det.

Anf. 23 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Först vill jag kort säga till Eva Sonidsson, som talade om att regementen hade lagts ned i hennes län även under Socialdemokraternas tid vid makten, att det faktiskt är så att det endast är under Socialdemokraternas tid vid makten. Alliansregeringen har inte lagt ned något regemente över huvud taget under vår tid vid makten.

Över till dagens ämne. Som jag har konstaterat tidigare är det här arbetet inte föranlett av ett uppdrag från departementet, men utifrån den information som jag har fått upplever jag att den process man har i Kustbevakningen präglas av öppenhet och möjlighet till diskussion kring förslagen. Jag vet det också utifrån brevväxling som förekommer mellan myndigheten och berörda kommuner.

Efter diskussioner med de fackliga organisationerna har KBV:s generaldirektör beslutat att några områden ska analyseras ytterligare. Det gäller att säkerställa översynens ekonomiska beräkningar till exempel, att titta närmare på personalkonsekvenser på kort och lång sikt, att den regionala samverkan ska beskrivas närmare och att man också gör en arbetsmiljöanalys och en sammanställning av olika riskbedömningar. Kustbevakningen har alltså inte fattat några beslut. Det är ett internt utredningsförslag.

Jag kan ibland, ska jag säga, känna en viss tveksamhet över den enorma vilja till politisering av myndigheters interna angelägenheter som visas i riksdagen, långt innan förslagen ens är färdigberedda eller processade inom myndigheten. Det är ju varje myndighets skyldighet att ständigt hålla sin organisation up-to-date och rationell. Det blir tråkigt om politiken ska försöka förhindra varje form av utredning eller diskussion. Det Kustbevakningen i det här fallet har sagt är att man kan översätta effektiviseringen till 37 tjänster på fartyg, operativ effekt och nytta. Jag noterar bara att ingen av Socialdemokraternas företrädare i debatten talar just om detta. Man stärker den operativa verksamheten till sjöss – syftet med myndighetens uppgifter.

Att avfärda intern effektivisering på 20 miljoner är att hämma en förbättrad operativ förmåga, om man inte samtidigt tillför myndigheten nya resurser så att den ändå kan klara de operativa behoven. Det gör inte Socialdemokraterna. Det sade jag också till Åsa Lindestam i Sälen, som hon refererade till. Budet i våras, i samband med vårbudgeten, var att Socialdemokraterna ville skära 35 miljoner från Kustbevakningen. Lägger vi ihop att man säger nej till effektiviseringar innan de ens är färdigberedda och dessutom inte vill stärka budgeten utan till och med skära i den uppstår det hål i den operativa verksamheten. Det tror jag att också Åsa Lindestam inser vore problematiskt.

Samverkan mellan Kustbevakningen och Försvarsmaktens högkvarter fortgår som tidigare. För närvarande pågår ett särskilt arbete med att utveckla samverkan och samarbete mellan myndigheterna. I den delen vill jag helt hålla med Åsa Lindestam i beskrivningen av vikten av civil

och militär samverkan, av myndighetssamverkan. Kustbevakningens bedömning så långt är dock att samverkan med Försvarsmakten inte påverkas av utredningens förslag.

Jag tycker i grunden att det är positivt att Kustbevakningen har som ambition och mål att effektivisera verksamheten och skapa större möjligheter för den sjögående verksamheten. En utökad sjögående verksamhet stärker ju förmågan för vårt land att förebygga problem och hantera situationer längs hela Sveriges kust. Det stärker också den operativa förmågan längs Norrlandskusten som här diskuterades.

Det är vidare så att Kustbevakningen bland annat genom myndighetsförordningen har i uppdrag att hushålla väl med resurserna, att effektivisera verksamheten så långt det är möjligt. Organisationen har varit i det närmaste oförändrad sedan 1998. Samtidigt har man fått nya uppgifter. Det är i grunden bra att man gör en översyn.

Samtidigt vill jag gärna vara tydlig med att säga att jag också tycker att det i grunden är väldigt bra att generaldirektören gör det här på ett öppet och lyssnande sätt och att man har beslutat sig för att göra fördjupade analyser på ett antal delområden innan myndigheten går till beslut.

Anf. 24 EVA SONIDSSON (S):

Fru talman! Vi tillförde ersättningsjobb i samband med vår nedläggning av regementen så det kan vi väl lämna därhän.

Att vi reagerar tidigt på den utredning som lämnats, som vi ofta gör, är ju för att vi vet att det när det väl fattas beslut går snabbt. Då är det kanske lite sent att påverka.

Det känns ändå tryggt att de har dragit åt handbromsen och begärt in ytterligare utredningsunderlag för att fatta beslut. Det känns positivt så här långt. Vi får ändå tro att man har insett att utredningen inte är fullständig och att engagemang från kommunen, till exempel Härnösand, och länsstyrelsen ändå har gett resultat. Det känns inte som om loppet är kört.

Den regionledning vi har i Härnösand i dag har utvecklats i mycket god samverkan med andra myndigheter verksamma längs Norrlandskusten. Det är väldigt positivt. Det är en samverkan som i många fall bygger på bra personkännedom och goda relationer med andra aktörer. Det är inte lika lätt att behålla denna goda samverkan, varken geografiskt eller mentalt, om regionledningar flyttas till Stockholmsregionen eller någon annan större region som ligger långt från Norrlandskusten. I det här fallet kan man hoppas att det kanske inte är hugget i sten att ledningen ska flyttas från Härnösand. Den kan lika väl ligga i Härnösand. Det känns ändå inte som att utredningen än så länge har talat till Härnösands fördel. Det har mer varit till storstadsregionernas fördel.

Precis som Åsa Lindestam säger ska de statliga myndigheterna prioritera myndighetsgemensamma insatser i det regionala tillväxtarbetet. Det har vi bestämt i riksdagen. Det är naturligt att beakta möjligheten till decentralisering av verksamheter. Man ska samråda med länsstyrelser och så vidare. Det har man även gjort i det här fallet på olika sätt. Utredningen föreslår tvärtom, det vill säga att centralisera verksamhet. Det känns inte riktigt bra. När försvaret föreslår att det ska bli fler regioner föreslår Kustbevakningen färre. Polisen ska utredas, och Kustbevakningen ska fatta snabba beslut.

Det känns som att vi behöver en samlad krisberedskap för att vi ska klara av att se över helheten, det vill säga vilka myndigheter som kan samverka och få så mycket verksamhet för pengarna som möjligt. Allt annat är ändå slöseri med skattemedel. Jag hoppas verkligen att vi fortsätter att belysa frågan på ett så bra sätt som möjligt så att vi kan eftersträva det vi vill ha, det vill säga så mycket verksamhet som möjligt för de skattemedel vi har att tillgå. Jag är inte så övertygad om att när personal flyttas från ett ställe till ett annat klarar de av uppdraget direkt. Jag vet att det finns personal i till exempel Härnösand som inte klarar av att gå ut direkt i verksamhet och jobba. Där måste antingen ske uppsägningar, annat folk anställas eller utbildas. Därför tror jag inte att växlingen med att säga upp personal blir så glasklar. Man gör det lite lätt för sig.

Anf. 25 ÅSA LINDESTAM (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag håller med om att det är bra att utreda. Det är alltid bra att spara in på vissa håll och satsa på andra. Så ska vi nog alltid jobba.

Här känner jag att det är lite för snävt tänkande. Här är det fråga om stuprör. Kustbevakningen och Försvarsmakten tillhör ministern, men de andra gör inte det. De tittar inte på detta samtidigt. Det här har vi politiker kunnat satsa på i stället. Vi har sagt: Gör det bästa möjliga tillsammans. Utred tillsammans. Då har vi fått svaret att man vill jobba ihop på vissa ställen, och då har vi fått en effektiv organisation.

I dag tittar var och en på sig själv. För två år sedan pratade jag om tullen på samma sätt. Sedan fick den ministern backa. I dagsläget har jag förstått att man anställer 140 i stället för att ta bort en mängd tjänster. Det händer alltid saker när man pratar om frågan. Det är bra att vi gör det.

Det är lätt att ta bort i den egna organisationen, men helhetslösningen måste vi politiker jobba med. Vi klarade av Gotsam. Den lösningen var bra. Det går att sitta tillsammans med många som representerar olika departement och ministrar och komma överens om vad som är bekymret. Jag har besökt ett antal ställen där man samarbetar i andra sammanhang. Var och en löser sin uppgift, men när man lägger ihop dem blir det något fantastiskt mycket mer än var och en för sig. Det är en politisk del. Det kan vi inte komma ifrån. Det här är en stupränna där var och en har tittat på sin egen del. Det är inte okej.

Tullen kan få nys om en sändning från ett annat land som de kan göra vissa saker med när sändningen kommer till hamnen. Innan dess har Kustbevakningen koll på vart fartygen är på väg. I hamnen hjälps man åt. Polisen tar över, så småningom tar rättsväsendet över och sedan vidare till domstol. Det är i den delen vi behöver jobba ihop.

Ledningscentraler måste finnas där vi tittar på dessa saker. Vad är det som gör att vi kan dubblera och göra tripplar av de verksamheter vi håller på med? Det här är vad vi ska göra. Det är en politisk sak. Vi kan säga att varje myndighet ska jobba för sig och att vi inte ska lägga oss i som politiker. Men det är farligt. Vi ser bara vår egen lilla ruta, men vi måste ta det bredare greppet.

Anf. 26 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Jag vill göra en liten korrigerig. Det är riktigt att vi gör en historisk tillbakablick. Jag deltog aktivt i debatten om tullen. Finans-

minister Anders Borg backade inte. Det handlade inte om att han någonsin hade behövt kliva fram i denna fråga. Processen var precis som den är här, nämligen att ett internt utredningsmaterial debatterades men där man inom Tullverket hade en vision om hur Tullverket ska se ut, klart och tydligt, 2012. Det kommer att kosta. Om inte dessa medel tillförs behöver vissa neddragningar göras.

Där fanns en plan. Förstärkningarna skulle göras. Det var inte alls fråga om att backa. Tvärtom gick Anders Borg tullen till mötes.

Det som bekymrar mig i debatten just nu är att jag saknar något. Jag hoppas att det interna utredningsmaterialet kompletteras med en klar vision och en ekonomisk struktur över hur de omfattande materialinvesteringarna har sett ut. Jag är också lite bekymrad över hastigheten med vilket materialet har kommit fram. Utredningen har tagit ett halvår, och nu är det en månad för konsekvensanalys. Det är lite för kort tid för att väga in i ett djuplodande arbete vad gäller myndighetssamverkan.

Jag skickar frågan vidare. Adressaten är ju gd i den interna diskussionen, inte försvarsministern. Min avslutande kommentar i mitt förra inlägg gällde att jag tror att det här kan bli en finansiell fråga till slut. Det behöver tillföras mer pengar. Jag fick aldrig svar i valrörelsen på varför Socialdemokraterna ville spara 35 miljoner.

Anf. 27 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag instämmer i vad ministern säger när det gäller att våra myndigheter ska vara effektiva. Det finns krav på våra myndigheter, oavsett vilken statlig myndighet det är fråga om, att effektivisera verksamheterna. Varje år ställs kraven att se över verksamheter. Hur ska man effektivt bedriva verksamhet? Det är inget som vi har olika uppfattningar om.

Någon gång måste en myndighet genomgå större förändringar, och någon gång behöver en myndighet inte göra det. Det kan bli fråga om årliga justeringar i verksamheten.

Förra gången försvaret behövde göra stora förändringar råkade vara när Socialdemokraterna styrde. Då lades en hel del verksamhet ned i mitt län, Västernorrland. Vi såg poängen i att hela landet ska leva. Därför försökte vi skapa ersättningsjobb.

Samtidigt som det finns stora krav, fru talman, på att den statliga verksamheten ska vara effektiv är staten en stor aktör på marknaden. Man köpte varor och tjänster för 161 miljarder under 2009. Det var allt från stridsvagnar till kaffebullar.

Om utredningen kommer fram till slutsatsen att det bara är stora städer som duger för kompetens och verksamhet i det här landet kommer kaffebullen och taxiresan inte företagen ute i landet till del. Då blir det en koncentration på stora städer, och slutprodukten blir en räntehöjning eller något annat.

Därför är det viktigt att inte bara säga att våra myndigheter, i detta fall Kustbevakningen, ska effektivisera verksamheten. Den är inte en fristående satellit som ska effektivisera verksamheten bara utifrån egna förutsättningar, utan det finns faktiskt en poäng med hur man samverkar med samhället i övrigt.

Det är det vi anmärker på här. Det är det interpellationerna handlar om. Hur får man in detta i det stora sammanhanget? Man konstaterar

också i själva utredningen, vad jag har hört, att det blir lite problem i samverkan med ett antal myndigheter. Därför är det i det här fallet viktigt att titta på om en tvåregionslösning, som det står, innebär att man samverkar på ett effektivt sätt.

Därför är det viktigt att vi nu lyfter fram frågan, och därför är det viktigt att ministern har mycket kännedom om det här. I slutändan är det ministern som är ansvarig för att vi har en väl fungerande kustbevakning i landet som är samordnad med alla andra resurser som vi behöver i det här landet och som är väldigt effektiv.

Anf. 28 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Ja, en väl fungerande kustbevakning består i en väl fungerande operativ verksamhet, och det är därför jag inte avfärdar interna förslag som handlar om effektivisering utan tycker att myndigheten själv får titta vidare på det.

För läsaren av detta protokoll vill jag tydliggöra: Detta är inte en försvarsdepartementsfråga. Detta är inte ett färdigt förslag från en myndighet som ska politiskt dömas av. Det vi diskuterar i dag är ofärdiga förslag i en pågående process i en myndighetsintern diskussion.

Sedan vill jag också förtydliga att Åsa Lindestam helt slår in öppna dörrar. Det är inte våra debatter i kammaren som styr om myndigheter samverkar eller inte. Vi har en myndighetsförordning på plats, 6 §, och den tydliggör att myndigheter ska verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet. Samverkan mellan myndigheter är alltså ett kärnuppdrag att säkerställa.

Det är inte så, som Jasenko Omanovic sade, att utredningen konstaterar att det är problem med samverkan. Tvärtom säger Kustbevakningen själv att man klarar samverkan. Men det är bra att man tittar vidare på det.

Kustbevakningen och Försvarsmakten har redan i dag ett väl utbyggt och fungerande samarbete, och det pågår ett arbete med att ta fram överenskommelser med Kustbevakningen och Försvarsmakten där en rad olika områden för samarbete kommer att gås igenom, identifieras och fastslås. Det är väldigt bra att den civilmilitära samverkan stärks på myndighetsnivå i Sverige. Det gynnar både Försvarsmakten och Kustbevakningen.

Dock tycker jag att vi lite blandar ihop saker. De åtgärder som nu kommer i Försvarsmakten, som de olika debattörerna hänvisar till, handlar om att inrätta fyra regionala staber för markterritoriell ledning, alltså hemvärn och civilmilitär samverkan, med en något annan karaktär än det vi talar om här och nu.

Jag vill också nämna – jag har gjort det tidigare, men det är viktigt – att vi i Försvarsdepartementet håller på att ta fram ett utredningsdirektiv för hur den operativa samverkan och samordningen mellan Sveriges marina resurser och sjösamverkande myndigheter kan utvecklas för att få ökad effektivitet. Med marina resurser avses de resurser som till exempel fartyg, anläggningar och ledningscentraler inklusive personal och berörda myndigheter disponerar för att utföra sitt uppdrag.

Det syfte vi vill åstadkomma är närmare samverkan och samordning mellan civila myndigheter och civilmilitär samverkan mellan myndighet-

er. Vi hoppas att en sådan översyn kan inledas under året och pågå till sommaren 2012.

Här har vi alltså ett par väldigt konkreta saker. Vi har myndighetsförordningen, och inte minst 6 §, som styr samverkan mellan myndigheter. Ni har också kunnat notera att vi vill gå vidare med en särskild utredning som tittar på hur man får bättre samverkan när det gäller de marina resurserna.

Sedan vill jag återigen påminna: Det är väldigt lätt att bara vara emot. Men om man är emot myndighetsintern effektivisering, närhelst det uppkommer och i vilken myndighet det än uppkommer, och samtidigt skär ned på de myndigheternas anslag är det enda man då gör att sänka den operativa effekten. Här vill Kustbevakningen kunna flytta resurser motsvarande 37 tjänster ut i den operativa verksamheten. Om man då är emot att finansiering sker via myndighetsintern effektivisering måste man rimligen tillföra de pengarna, och det gör inte Socialdemokraterna. Om man stoppar varje förslag till effektivisering och inte ger mer pengar innebär det att man skär ned den operativa nyttan av Kustbevakningens verksamhet. Det är den som sanerar olja och skyddar Sverige.

Anf. 29 EVA SONIDSSON (S):

Fru talman! Vi är för i Härnösand i alla fall – så långt är vi för och inte emot.

Jobben är viktiga, och de är kanske viktigare för oss uppe i Norrlandslänen än för storstadsregionerna. Där finns det både ett flöde av att byta jobb och ett utbud av jobb som är mycket större än vad det är i glesbygden och i de trakter som jag kommer från.

Det kanske inte är bara de nästan 30 personerna som berörs av den här förändringen – om den nu kommer att genomföras, vilket vi får se – utan det är även en del civil personal runt omkring som följer med.

Jag känner ändå lite hopp nu när man har bromsat upp det här lite grann och fortsätter att utreda. Det kanske finns anledning för oss att stå här i talarstolen igen i en interpellationsdebatt längre fram när det visar sig att det kommer till skarpt läge och det finns ett bättre, konkret förslag att debattera. Vi får väl hålla tummarna för att det blir ett bättre utfall av den kommande utredningen, som ska presenteras längre fram.

Anf. 30 ÅSA LINDESTAM (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag tror att det är bra att en utredning får gå lite mer på djupet än vad den här har gjort. Jag förstår att man själv har satt i gång den inom myndigheten, men jag tror trots det att det vore bra om vi gjorde en lite större och bredare utredning tillsammans med de andra myndigheterna.

Tillbaka till SFS-förordningen. Prioriteten är ju myndighetsgemensamma insatser och decentraliserad verksamhet. Jag tror att man kan hämta väldigt mycket där.

Vi kan titta på kusten. Det händer mycket saker på land, men det händer mycket saker även efter vår kust, som är speciell. Jag roade mig med att ta fram uppgiften att vi har 240 mil kust, 2 400 kilometer, men hälften av den finns i Norrland, alltså 120 mil kust. Där ska det vara tomt på ledning om den här utredningen får råda. Jag tror inte att det är riktigt

bra. Jag tror att man behöver ha ledning över hela Sverige, för det är väldigt omfattande.

Kusterna är olika, och det är stora skillnader i vad som händer efter kusten. Oljan kanske kommer någonstans efter vår kust, men det kan också hända andra saker där uppe där det inte längre finns personer som kan ingripa – när man fraktar farligt gods eller gör andra saker – när det är tomt på ledning. Det är den delen jag vänder mig mot. Vi måste alltså ha en bredd över hela Sverige när kusten är så pass lång, och då måste man jobba tillsammans med alla dem som finns på plats. Det är min poäng i det här.

Anf. 31 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Nej, jag är inte emot effektivisering, utan jag har hela tiden pratat om hur viktigt det är att våra myndigheter är effektiva och vilka krav vi ställer på dem. Så säger ministern här att vi är emot effektiviseringen. Det stämmer inte alls.

Det här handlar bland annat om mina grannar, Härnösandsborna – och jag är själv Härnösandsbo. Det här är en intern utredning, och till skillnad från ministern har jag varit oförsämd nog att läsa den. Där står det faktiskt: tvåregionslösning, nackdelar; det är svårt att samverka på ett effektivt sätt. Så sägs det även där. Kustbevakningen säger själv att det inte finns några problem med tvåregionslösningen, utan det finns just samverkansproblem. Det är ganska viktigt.

Som Åsa Lindestam redan har sagt handlar det om 120 mil. Tittar man i Europa kan man se att det är ungefär som kusten i Kroatien, Monte Negro, Albanien och en liten del av Grekland också. Det motsvarar alltså en stor yta.

Ytterligare ett moment i det hela är den osäkerhet som finns när det gäller miljöövervakningen. Det finns fortfarande ett avtal med Kustbevakningen. Men det går ut vid årsskiftet, och då vet man inte hur det blir. Det är viktigt med miljöövervakningen.

Anf. 32 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Lång kust kräver flera och bättre fartyg. Det är grunden. Det är den operativa effekten som ger säkerhet.

I det förslag som vi nu diskuterar men som ännu inte har dömts av ingår också att Kustbevakningen ska vara etablerad med personal som kan hantera samverkansbehovet på vissa orter i landet där det inte finns distriktsledningsstaber. Vilka? Ja, Härnösand och Malmöregionen föreslås vara sådana områden där man har distriktsinspektörer stationerade. Där kom samverkansbehovet, och där kom också det förslag som finns för att hantera det.

Det innebär inte att någon av dagens kustbevakningsstationer kommer att försvinna eller att den fastslagna fartygsplanen förändras. Det innebär att Kustbevakningen planerar att ett av de nya fartygen i 031-klassen kommer att få Härnösand som hemmahamn och att myndighetens nya svävare, som kommer i februari i år, placeras i Luleå. Återigen: Det är den operativa förmågan som möter kraven som en lång kust ställer. Samverkansbehovet hade man alltså även i sin egen utredning ett förslag för att hantera.

Min inställning är fortsatt den att Kustbevakningen äger frågorna om sin utredning, hanteringen av den, diskussioner med anställda, parter, länsstyrelser och andra berörda, som kommuner. När det är klart kommer Kustbevakningens generaldirektör, som äger beslutet, att fatta ett beslut. Det är inte en fråga som ligger på Forsvarsdepartementet.

Men jag vill säga att min allmänna inställning är att varje myndighet har i uppdrag att ha en trimmad organisation, så att man kan leverera den operativa effekt som gagnar Sveriges säkerhet. Därför är jag glad över att vi ökar förmågan också längs Norrlandskusten. Jag vill gärna beskriva för dem som bor i Härnösand att det kommer ny förmåga och nya fartyg som stärker säkerheten. Det är det allra viktigaste med Kustbevakningens uppdrag.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2010/11:161 om ungas ökade utanförskap

Anf. 33 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Wiwi-Anne Johansson har frågat mig vad jag avser att göra för att minska utanförskapet för unga i förtidspension och livslång fattigdom, vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra regelverket kring aktivitetsersättning mer flexibelt med fler steg, om jag kommer att ta initiativ så att det skapas en bättre övergång mellan skola och arbetsliv och så att alla unga får en arbetsmarknadsintroduktion samt vilka åtgärder jag avser att vidta så att utbildningsinsatser, arbetsmarknadsintroduktion och socialförsäkringsystemet görs till en helhet för alla dessa unga så att de får det stöd som behövs.

Wiwi-Anne Johansson tar upp en viktig och ytterst allvarlig fråga: utanförskapet bland unga med ohälsa och funktionsnedsättningar. Det är viktigt att komma ihåg att uppgången i förtidspensioneringen av ungdomar tog fart på allvar redan under senare delen av 1990-talet. Regeringen som jag tillhör har därmed hittills varit vare sig bättre eller sämre på att få bukt med det ökande antalet unga förtidspensionärer jämfört med tidigare regeringar. Under de senaste åren har nybeviljandet visserligen stabiliserats men enligt min mening på en alltför hög nivå. År 2010 uppgick antalet nya ersättningar till ca 6 300.

Vi är således alla medskyldiga till att denna situation har uppkommit. En av mina viktigaste uppgifter kommer att vara att skapa bättre förutsättningar för unga med funktionsnedsättning och ohälsoproblematik att komma till meningsfull sysselsättning i stället för att passivt uppbära aktivitetsersättning. Jag vill dock understryka att det också finns unga som på grund av sin sjukdom eller funktionsnedsättning inte har möjlighet till någon sysselsättning alls. För dem är det naturligtvis viktigt att ha tillgång till en välfungerande och trygg sjukförsäkring. Arbetet med en reformerad aktivitetsersättning påbörjades redan under den föregående mandatperioden, när utredningen om aktivitetsersättningen gjordes.

Problemet med unga förtidspensionärer löser vi inte enkelt. Vi måste se över en mängd olika områden. Alla de områden och frågeställningar som Wiwi-Anne Johansson tar upp är viktiga. Därutöver skulle jag vilja

lyfta fram ytterligare ett område. Det är arbetsmarknaden för funktionshindrade, där jag tror att det finns en stor utvecklingspotential.

Vi kommer att analysera behovet av förbättringar på alla dessa områden i det arbete som pågår. Vi kommer också att analysera behovet av regelförändringar för aktivitetsersättning, bland annat de tankegångar och förslag som lämnades i utredningen om aktivitetsersättningen, *Brist på brådska*.

Anf. 34 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Fru talman! Tack för svaret, socialförsäkringsminister Ulf Kristersson!

När antalet förtidspensionerade unga under 30 år har ökat med 40 procent de senaste åren säger Ulf Kristersson att det i själva verket var för mer än tio år sedan som ökningen av antalet förtidspensionerade unga tog fart. Han menar att han och den moderatledda regeringen inte har större ansvar för dagens toppnotering av antalet förtidspensionerade unga än tidigare regeringar. Jag tycker att det är att göra det lite väl lätt för sig att skylla på att det inte var bättre förr. Det var det inte. Det var i varje fall inte bra.

Men det är under de senaste fyra åren som unga har förtidspensionerats, det vill säga fått aktivitetsersättning, i 40 procent större omfattning jämfört med för fyra år sedan. Under den tiden har antalet unga förtidspensionerade ökat från 19 400 till 26 600 förra året. Mer än 6 000 nya unga människor förtidspensionerades, det vill säga fick aktivitetsersättning, bara förra året. Jag vill påminna socialförsäkringsministern om att den moderatledda regeringen som Ulf Kristersson företräder faktiskt har haft makten i landet sedan valet 2006.

Att bli utslagen från arbetsmarknaden redan i unga år gör att man kommer att leva i livslång fattigdom. Det blir inte så himla många pensionspoäng eller slantar att sätta sprätt på på börsen för de unga människorna. Men det krävs ju i det nya pensionssystemet för att man ska få en bra pension, om man har tur. Utslagen som ung betyder utslagen som gammal.

Det svar som socialförsäkringsministern ger är att problemet för unga med ohälsa och funktionsnedsättningar inte är enkla att lösa. Det kan jag skriva under på. Det är det verkligheten inte. Men jag vill ha svar på frågan vad ministern tänker göra åt deras utanförskap.

Han hänvisar till *Brist på brådska*. Den utredningen var klar för två år sedan. Mycket har inte hänt. Någon brådska är det verkligen inte.

Jag skulle vilja ha mer konkreta svar på hur man ska göra med aktivitetsersättningen, vad man ska göra för att få unga i arbete och så vidare. Ulf Kristersson har tidigare sagt, i samband med den lavinartade ökningen av antalet unga som förtidspensioneras, att det är en politisk katastrof eller ett politiskt haveri. Det är det naturligtvis. Men för alla dem som förtidspensioneras i unga år, utan att alla andra vägar är prövade, är det förstås en personlig katastrof för var och en, och det blir 18 fler varje dag.

Jag vill än en gång försöka få svar på mina frågor. Jag vill höra mer konkret och framför allt veta när regeringen kommer att säga något mer om detta och komma med konkreta förslag – mer än att säga att det är ett stort problem. Det är ju ni som regerar.

Anf. 35 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag har flera gånger sagt att det är en mänsklig katastrof. Jag har själv tagit upp frågan flera gånger utan att särskilt många andra har varit intresserade av att diskutera saken, fullt upptagna som de har varit av fullvuxna människors olika situation i sjukförsäkringen. Det är därutöver ett politiskt misslyckande – till lika del för sittande regeringar som för tidigare regeringar.

För att vara lite seriösa och noggranna och börja med siffrorna och reda ut lite: Den nuvarande reformen infördes 2003. Mellan 2004 och 2006 var ökningen exakt 58 procent. Mellan 2006 och 2010 var ökningen exakt 37 procent.

Vi hade från början, 2003, ungefär 11 000 ingående i den stocken. Vi är nu uppe i 26 000 personer. För mig är det mindre väsentligt att det var något sämre under er period än under vår period. Faktum kvarstår. Vi har sammantaget gjort för lite åt det stora problemet med unga människor som lämnas i förtidspension.

Har man sagt det ska man också vara ärlig och säga: Det här är komplext. Man måste vara uppriktig och säga: Det här är svåra frågor. Hade det här varit enkla saker hade någon löst det för länge sedan. Ingen har någon gång skrivit en proposition och beställt 26 500 unga förtidspensionärer.

Vi pratar i grund och botten om tre grupper av människor. Den första gruppen handlar om en direkt övergång från särskola till aktivitetsersättningen. Ungefär 9 000 särskolegymnasister går i särskola varje år. 3 000 av dem hamnar omedelbart i aktivitetsersättningen. Över hälften av dem förblir därefter i systemet. Denna ingång har aldrig varit avsikten. Det är en välmenande tanke som inte fungerar. Men den är svår att göra någonting åt. Man ska ha respekt för vad man gör när man förändrar ekonomin för människor som behöver fler år i gymnasieskolan.

Den andra gruppen är ännu svårare. Då pratar vi om den breda svenska problematiken med psykisk ohälsa hos unga människor. Vi pratar om ungefär 3 000 personer per år som formellt sett är inne på arbetsmarknaden och vänder – det handlar kanske bara om ett fåtal år. Jag tror att de snittar på 23–24 år.

Vi pratar om unga män med adhd och asperger. Vi pratar om unga kvinnor med olika depressionsdiagnoser. Vi pratar om människor som har betydande problem i tillvaron. Långt ifrån alla skulle behöva slås ut från arbetsmarknaden. Men man ska ta deras problem på allvar. När man diskuterar de här sakerna ska man inte förringa den problematik som ligger bakom detta.

En hel del av de här unga människorna har allvarliga bekymmer, och de är hjälpta av att de får tydliga diagnoser. Det är bra att vi diagnostiserar och vet mer om unga människor med psykisk ohälsa. Vi kan prata om det öppnare. Det finns en samhällsattityd och en öppenhet i fråga om psykisk ohälsa i dag som jag i grund och botten tror är bra för unga människor. Chansen till medicinering och medicinsk hjälp och omvärldens respekt ökar. Den felaktiga slutsats vi har dragit är att det med automatik ska landa i en förtidspensionering av en stor grupp av de här människorna.

Den tredje delmängden handlar om barn som föds med allvarliga utvecklingsstörningar eller som förvärvat intellektuella funktionsnedsättningar. Det är en alldeles specifik problematik. Utredningen tangerar bara det och säger: Där borde vi ha en annan sorts ersättningsmodell. Jag kan dela själva problemanalysen. Ingen har än så länge landat i några konkreta förslag därvidlag.

Jag tycker att allt detta är en stor frågeställning som kräver ett mått av ödmjukhet, både mänskligt och politiskt, när man närmar sig den. Vi har i Sverige i rätt många år varit väldigt upptagna med att hantera de stora ohälsotalen i sjukförsäkringen. Nästa steg måste vara att på allvar och på mycket lång sikt börja arbeta med den stora gruppen av unga med aktivitetsersättning.

Anf. 36 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Fru talman! Vi är överens om problembeskrivningen, skulle jag vilja säga. Det är jag helt övertygad om. Vi tycker inte att situationen är bra som den är. Men jag tror att man då måste titta på varför den är som den är.

Vi har tittat på skolor. De ger många gånger ungarna diagnoser med bristfälliga undersökningar eller diagnostiseringsmöjligheter. Det gör att alldeles för många barn sätts i särskolan utan att det finns kunskap bakom. Vi har skolpengen och friskolorna. De kan välja sina elever. Vi har problem med friskolor som plockar ut miljonvinster. De vinsterna skulle kunna gå till de elever som har behov av särskilt stöd eller användas så att det blir generellt färre elever i varenda klass.

Ett problem är att den som går ut särskolegymnasiet automatiskt får aktivitetsersättning, det vill säga pensioneras, och förlängd skolgång. Och ingen behöver bry sig. Jag delar uppfattningen att det är ett av problemen.

Mer än 26 000 unga har aktivitetsersättning och är i praktiken för-tidspensionerade. Vid fyllda 30 rullar de över en gräns. Vad ska vi göra då? Att bara ta bort aktivitetsersättningen för dem är ingen lösning på problemet. Var ska de jobba, de som kan jobba? Sänkta arbetsgivaravgifter är inte heller någon lösning för de här unga.

Fort och fel är givetvis inte bra. Det ska naturligtvis till genomtänkta åtgärder, så att det inte blir som med sjukförsäkringsreformen – tiotusentals människor åker ut ur försäkringen, men de flesta återvänder efter ett tag utan pengar, eftersom de faktiskt inte kan arbeta.

Brist på brådska är en träffande titel på den utredning som var klar för två år sedan. De utredde just aktivitetsersättningen. Utredningen kom också med några förslag som man trodde skulle kunna vara på plats redan under förra året. Då undrar jag: Fanns det ingenting där som man kunde gå vidare med, eller gör ni det nu? När kommer det i så fall skarpa förslag som verkligen gör skillnad för de här unga människorna, som i dag verkar vara helt bortglömda?

Kommer socialförsäkringsministern, tillsammans med regeringskollegerna, att ta fram riktlinjer för skolorna, som i dag slarvar med diagnoser och sätter fler i särskola än vad som motiveras av verkliga skäl? Kommer ministern att se till att friskolornas vinstmiljarder kammars hem av staten och sedan kan gå till eleverna, så att utslagningen i skolan minskar? Och kommer ministern att se till att det blir en verklig samord-

ning mellan skolan, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, arbetsmarknaden och den unge?
(forts. 7 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.55 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

6 § Frågestund

Anf. 37 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar socialminister Göran Hägglund, utrikesminister Carl Bildt, landsbygdsminister Eskil Erlandsson, försvarsminister Sten Tolgfors och statsrådet Anna-Karin Hatt välkomna.

Socialminister Göran Hägglund besvarar såväl allmänpolitiska som frågor inom sitt ansvarsområde.

Förändringarna i sjukförsäkringen

Anf. 38 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag riktar min fråga till socialminister Göran Hägglund som svarar på allmänpolitiska frågor.

Flera företrädare för regeringspartierna, bland annat kristdemokrater, har instämt i kritiken av sjukförsäkringen och behovet av framför allt snabba förändringar för att komma till rätta med de mest akuta problemen i sjukförsäkringen. Sjuka blir utan ersättning, utförsäkras och så vidare.

Trots löften från regeringen om förändringar direkt efter årsskiftet dröjer förslagen. I tisdags tog vi därför upp frågan i utskottet om ett eventuellt utskottsinitiativ för att se till att de människor som far illa i det nya sjukförsäkringssystemet skulle få hjälp. Men regeringspartierna sade tyvärr nej.

Min fråga till Göran Hägglund blir därför: När avser regeringen att komma med de utlovade förändringarna?

Anf. 39 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag tackar för frågan som rör ett ämne som berör många personer och som engagerar ännu fler personer i vårt land. Jag tror att vi alla har ett intresse att åstadkomma en sjukförsäkring som fungerar på det sätt som är avsett, nämligen att människor som är för sjuka för att arbeta ska kunna ha en trygg ersättning och att personer som kan ha en möjlighet att komma tillbaka på arbetsmarknaden ska få bästa möjliga

stöd för att göra det. Det har också varit inriktningen på hela regeringens reformering av sjukförsäkringen.

Sjukförsäkringen innebar tidigare att man tyvärr vände alltför många människor ryggen, människor som inte fick den hjälp och det stöd som de borde ha fått för att kunna komma tillbaka i arbete. Men vi vet att om man blir sjukskriven under lång tid är det lätt att sjukskrivningen övergår till ett närmast permanent tillstånd. Vi har gjort viktiga förändringar.

Men precis som Eva-Lena Jansson tar upp finns det saker och ting som behöver åtgärdas, och det ska regeringen återkomma till.

Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Tyvärr svarade inte statsrådet på min fråga. Jag undrade när regeringen avser att komma med dessa förändringar. Det är en sak att stå i tv och beklaga sig över att detta drabbar människor och att säga att man är ödmjuk inför de påfrestningar som människor utsätts för. Det är en helt annan sak att agera och göra någonting. Den här regeringen kan faktiskt göra någonting. Man behöver inte sitta på åskådarbänken, utan man kan agera och lägga fram förslag. Vi försökte i utskottet uppmana regeringspartierna att agera.

Tänker ni inte agera skyndsamt får jag ta allt ert agerande som sker i tv-soffor och i tidningar som löst prat och inte värt någonting. I så fall tar ni inte frågan på allvar.

Jag upprepar min fråga: När avser regeringen att komma med de utlovade förändringarna?

Anf. 41 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Den fråga som Eva-Lena Jansson tar upp berör många människor och handlar om tryggheten i deras vardagliga liv.

Regeringen tar denna fråga på största allvar. Det är av otroligt stor betydelse att vi kan korrigera de fel som kan finnas i systemet och som gör att det inte fungerar som tänkt. Avsikten är att regeringen under våren ska presentera förslag till förändringar som kan leda till att vi kan komma till rätta med de problem som finns. Det spelar en mycket stor roll för enskilda människor men också för förtroendet för den sjukförsäkring som är så oerhört viktig.

EU:s stöd till demokratiska krafter i Tunisien och Egypten

Anf. 42 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vänder mig till utrikesminister Carl Bildt.

Frihetsvindar blåser i södra Medelhavsområdet, i Tunis i Tunisien, i Kairo i Egypten och snart kanske även i Sana i Jemen. Att människor kastar av sig ok och politiska bördor är glädjande. Att makten svarar med våld, övergrepp och strypande av tankefriheten via nätet är oroande.

Men hur snabbt har EU responderat? Hur tydligt har Sverige samverkat med våra europeiska vänner och markerat vårt stöd?

Jag kan ta Tunisien som exempel. En chefstjänstemannagrupp under Mingarelli har skickats i väg – så lite eller kanske så mycket – men ingen Ashton, ingen Barroso och inte ens en Bildt.

Hur visar vi tydligt på EU-ländernas stöd, allra helst i ett land där president Ben Ali flytt till ett annat land och tillgångarna för honom och hans familj har frysts och där alla vänder ryggen till det hatade partiet RCD som tidigare haft makten? Har det inte tagit tid, och tar det fortfarande inte tid för EU? Det kan knappast vara den svenska hållningen där utrikesminister Bildt är något av en symbol för snabb respons, alltid på Twitteravstånd.

Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det finns mycket att säga om detta inlägg. Jag tyckte att bilden av vårt närområde målades lite väl ljus. Jag tycker att det blåser kalla vindar för demokrati och frihet i öst. Det är inte bara Vitryssland som det handlar om utan också andra delar av vårt östliga närområde där vi också försöker påverka.

Sedan blåser det ljummare vindar söder om Medelhavet. Där försöker vi hjälpa till när de har fått genomslag. Tar detta tid? Ja, det gör det. I det tunisiska fallet handlar det om att det skulle bildas en regering som åtnjuter tillräckligt förtroende för att kunna ge stabilitet och att det därefter skulle inledas en dialog med den regeringen.

Den nye tunisiska utrikesministerns första resa efter bara några dagar gick till Bryssel för överläggningar med Catherine Ashton. Catherine Ashton är på väg dit inom loppet av de närmaste dygnet för att fortsätta dessa samtal, bland annat mot bakgrund av ett svenskt initiativ om en så kallad Democracy Support Mission för att hjälpa dem med rättsstatsfrågorna och det val som ska hållas om några månader.

I Egypten är det ett lite osäkrare läge. Men var förvissad om att vi förbereder.

Anf. 44 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag vill först berömma utrikesminister Carl Bildt för att han och hans EU-kollegor den 31 januari var så tydliga i förhållande till maktens missbrukande män i Vitryssland. Här finns också parallellfall till södra Medelhavsområdet.

Hur hjälper vi bäst de demokratiska krafterna? Utrikesministern var själv inne på det. Kan vi som land tänka oss att medverka till demokratibistånd? Utöver fria val är det ännu viktigare att man har en grund i form av fria medier, en rättsstat och partibildning. Det kan handla om något så enkelt som hur man delar ut flygblad.

Jag träffade en tunisier för några dagar sedan som menade att sex månader kan vara en kort tid för att bygga upp strukturer i ett land som saknar strukturer, där det enda som finns är de som tidigare hade makten alternativt yttre kantskrafter.

Hur kan vi konkret verka för att länderna i regionen ska kunna gå i demokratisk riktning och undvika ett maktvapen som vi kan se leder till problem, exempelvis som nu i Libanon eller i Gaza? Kan vi konkret som land bidra mer till demokratibistånd och stärka civilsamhället? Kan vi locka med handelsavtal? Kan vi ge konkret demokratibistånd?

Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Svaret på den frågan är delvis ja, delvis nej, där vi kan ha inflytande långsiktigt att verka genom Europeiska unionen. Sverige är –

låt oss inse detta – ingen stor aktör i Nordafrika. Europeiska unionen är en jättelik aktör i Nordafrika. Vi är en hygglig aktör inom Europeiska unionen. Det är vårt sätt att gå fram genom avtal. Vi har handelsrelationer och politiska relationer och krav som vi kan ställa.

Sedan ska vi vara medvetna om att det finns gränser för vad vi kan uträtta. Det har vi sett i Vitryssland. Vi kan försöka med alla våra till buds stående medel. Men motkrafterna är för starka i alla fall. Det är dock inget argument för att inte göra allt det som vi kan för att påverka utvecklingen till det bättre.

Nordiskt försvarssamarbete i Arktis

Anf. 46 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag vill också ställa en fråga till utrikesministern.

Under det nordisk-baltiska toppmötet i London den 19–20 januari i år som statsminister Fredrik Reinfeldt deltog i diskuterades frågor om jobb, jämställdhet och grön hållbar ekonomi. Men enligt utländska medier diskuterades även frågan om bildandet av en nordisk-baltisk organisation för militär övervakning av Arktis. Enligt The Observer ska utrikesministrarna för de fem nordiska länderna träffas i Helsingfors i april för att diskutera möjligheterna för en Natoliknande försvarspakt för militär övervakning av den arktiska regionen.

I regeringsdeklarationen 2010 sade Fredrik Reinfeldt att Sverige ska vara militärt alliansfritt och att utformningen av vår säkerhetspolitik fortsatt måste ske i brett nationellt samförstånd. Han sade också att den säkerhetspolitiska linjen ligger fast.

Därför vill jag fråga utrikesministern om det stämmer att regeringen deltar i samtal med andra länders regeringar om ett militärt samarbete och övervakning av Arktis och hur det i så fall påverkar vår säkerhetspolitik.

Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Bodil Ceballos vilka tidningar hon läser, men det ligger utanför denna frågestund.

Det är alldeles riktigt att vi har ett samarbete när det gäller framför allt miljöövervakningen. Det gäller Arktis, och det gäller i Östersjöområdet. Det ingick i den så kallade Stoltenberggrapporten, som har behandlats i denna riksdag och åtnjutit ett mycket brett stöd.

Där ingår att vi bland annat ska titta på möjligheten att förstärka räddnings- och övervakningsfunktioner i det arktiska området. Där är det vi kan göra från den nordiska sidan rätt begränsat, men inom ramen för Arktiska rådet, där både USA, Ryssland, Kanada och de nordiska länderna finns med, pågår också ett expertarbete om detta som har ett mycket brett både politiskt och internationellt stöd.

Anf. 48 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Jag kan börja med att säga att jag brukar läsa lite olika medier, inte bara de svenska. Jag brukar hänvisa till El País, till exempel.

I det här fallet handlar det dock om ryska medier, som kallar detta ett mini-Nato. De säger att man håller på att bilda ett mini-Nato. Om det är

så att man bildar ett mini-Nato undrar jag varför vi inte får någon information om vad det faktiskt är man talar om i utrikesutskottet eller i försvarsutskottet och vad anledningen är till att riksdagen inte informeras. Om säkerhetspolitiken nu ska utformas i brett samförstånd måste riksdagen informeras.

Det är bra om vi har ett samarbete med miljöövervakning och sådana saker uppe i Arktis, men i detta fall har vi förutom miljöövervakning en kapplöpning om de resurser som finns under Arktis. Det är bra om övervakningen så att säga kan stoppa den. Den olja som aldrig utvinns är nämligen den bästa. Men vad är det som egentligen sker?

Anf. 49 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Mycket skulle kunna sägas om ryska medier, och jag ska inte göra det i detta sammanhang. Som källa till svensk utrikespolitik lämnar de dock en del övrigt att önska.

Jag är inte medveten om att detta samarbete har varit uppe till diskussion över huvud taget vid mötet i London, men jag hänvisar till Stoltenberg rapporten. Den har vi diskuterat både i utrikesutskottet och här i riksdagen vid flera tillfällen. Det gäller de ambitioner vi har, drivna framför allt från norsk sida, att hjälpa till med detta. Det handlar väldigt mycket om miljöfrågorna, och det handlar delvis om resursfrågorna.

Det handlar även om räddningsverksamhet. Vi har en tendens att till exempel kryssningsfartyg och sådant drar sig upp i det arktiska området, och möjligheten att hjälpa till med sjöräddning är väldigt begränsad om vi inte har kommunikationsutrustningar och annat. Där utnyttjar man eller kommer förmodligen att utnyttja bland annat de erfarenheter vi har när det gäller att bygga upp motsvarande system inom Östersjöområdet.

Mini-Nato, super-Nato eller turbo-Nato – läs inte den ryska tidningen längre!

Företags och myndigheters IT-säkerhet

Anf. 50 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP):

Fru talman! Arbetet med att formulera en digital agenda för Sverige har inletts med rundabordssamtal. Jag vill först säga att det är ett mycket bra initiativ med utmärkta teman för de sju rundabordssamtalen, och jag hoppas att samtalen ska leda till konkreta, genomförbara förslag i den digitala agendan för Sverige.

Jag har en fråga till IT-ministern. Jag saknar ett rundabordssamtal för att diskutera frågan om statens ansvar för myndigheters och företags IT-säkerhet. Jag syftar då inte på det förebyggande arbetet mot IT-angrepp utan hur företag och myndigheter ska samverka när krisen är ett faktum under pågående IT-angrepp. Kan IT-ministern tänka sig att utöka rundabordssamtalen med ett samtal som avhandlar även denna fråga alternativt verka för att frågan blir belyst inom ramen för en digital agenda för Sverige?

Anf. 51 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Tack för frågan, Anna SteeleKarlström! Det stämmer att jag har dragit i gång ett ganska omfattande och ambitiöst arbete för att

lägga grunden för det svenska svaret på den digitala agenda för Europa som har tagits fram och som togs fram under svensk ledning under det svenska ordförandeskapet.

En viktig del i detta är att samla alla berörda parter runt ett antal gemensamma teman och rundabordsamtal. Dessa samtal fokuserar i huvudsak på de områden där staten är en aktör men där de privata aktörerna och det civila samhället behöver finnas med i målsättningarna, just när det gäller ansvaret för det som är statens eget ansvar.

När det gäller e-förvaltning eller IT-säkerhetsfrågor inom den statliga förvaltningen kommer det absolut att finnas med i den digitala agendan, men vi kommer att bereda det på annat sätt – till exempel inom ramen för den statssekreterargrupp regeringen har fattat beslut om att inrätta.

Anf. 52 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! En av de frågor du har ansvar för är IT-infrastruktur. Har du tagit eller kommer du att ta några tydliga initiativ för att göra IT-infrastrukturen i Sverige säkrare mot IT-angrepp? Det gäller oavsett om det sker inom eller utom ramen för den digitala agendan för Sverige.

Anf. 53 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Säkerheten när det gäller IT-infrastrukturen omfattar ett arbete som behöver bedrivas på många olika nivåer. Det kanske allra viktigaste vi behöver göra är att höja säkerhetsmedvetandet när det gäller vardagssäkerheten. Det handlar om att ha robusta nät som klarar av störningar och där information kan ta andra färdvägar om det skulle vara som det var i Norrbotten för några veckor sedan då en kabel grävdes av – eller om någon med mer illasinnade avsikter går in och försöker störa vår information.

Där har vi så sent som i dag i regeringen fattat beslut om en ny lagrådsremiss för lagen om elektroniska kommunikationer. När det till exempel gäller mobilkommunikation skärper vi kravet på operatörerna att kunna garantera robusthet i sina nät.

Mubaraks avgång

Anf. 54 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Min fråga riktar sig också till utrikesministern.

Försiktighet sägs vara en dygd ibland, men i fråga om demokrati, frihet och mänskliga rättigheter krävs tydlighet och en tydlig röst. Många herrar utan demokratiskt mandat ser med oro på det som händer i Tunisien och det som händer i Egypten.

I Tunisien öppnades dörren för förhandlingar, en övergångsregering och en bättre framtid när presidenten lämnade. I Egypten väntar människor. Där driver människor alltmer högljutt kravet på att också Mubarak ska lämna för att öppna dörren för förändring.

Det är väldigt tyst från EU, och det är väldigt tyst från Sverige när dessa krav reses. Är det inte dags nu att från svensk sida kräva att Mubarak ska lämna?

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Vårt krav gäller värderingarna. Det gäller frihet, demokrati och processen för fria och rättvisa val. President Mubarak kommer att lämna, men det som nu sker är att man i Egypten försöker finna formerna för detta.

Jag tror att det är en fördel om det sker inom ramen för den egyptiska konstitutionen, men det är inte alldeles okomplicerat hur denna process ska ske på ett sådant sätt att det ger utrymme för olika politiska krafter att reellt formulera de olika alternativen. Skulle man bara göra det rakt av nu, genom omedelbar avgång och omedelbara val, fruktar jag att det skulle manipuleras av de existerande krafterna och leda till att den bestående regimen i annorlunda skepnad överlever.

Demokratin behöver sina institutioner och behöver förberedas, och det är det som nu pågår. Jämför med övergångsprocessen i de öst- och centraleuropeiska länderna, i Baltikum, för 20 år sedan vid det här laget – rundabordsamtal, överenskommelser, steg för steg; det är så man konsoliderar demokrati. Det snäpper man inte fram ur luften med fingrarna.

Anf. 56 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Nej, självklart inte. Men här har vi en mycket stark, tydlig rörelse bland det egyptiska folket. Då får det som jag ser det inte finnas en tvekan om var vi står. Står vi på de ledares sida som har ett odemokratiskt mandat eller står vi på de människors sida som kräver en framtid med demokrati? Ett sådant vägval måste vara tydligt från svensk sida och från EU:s sida. I detta sammanhang har Mubarak ingen roll.

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Jag tror inte att vi ska formulera detta i termer av personer. Skulle Mubarak avgå i dag eller i morgon är det vice president Suleiman som tar över. Jag känner tillräckligt väl till honom för att inte rekommendera det som en långsiktig demokratisk lösning – för att uttrycka saken med stor försiktighet, men det är vad det handlar om.

Ty följande: Vi ska formulera oss i termer av värderingar, principer och processer. Då handlar det om att förbereda fria och rättvisa val. Jag säger ”förbereda”, för det tar sin tid. De ska vara fria, och det kräver förändringar i författningen. Det kräver rättvisa, och det kräver uppbyggnad av institutioner. Att bara göra detta till en rubrikfråga om personer leder fel, och det kommer att leda tillbaka till något mörkt i stället för framåt mot det ljusare vi strävar efter.

Fläskkött från Tyskland

Anf. 58 LARS ISOVAARA (SD):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till landsbygdsminister Eskil Erlandsson.

Tyskland har som bekant drabbats av en dioxinskandal med förgiftat djurfoder. Dioxinhalter har uppmätts som ligger 13 gånger högre än vad som är tillåtet. Det beräknas att det totalt har levererats 150 000 ton förgiftat djurfoder.

Länder som Ryssland, Kina och Sydkorea har stoppat import av tyskt fläskkött fram till dess att det hela är fullständigt utrett. Konsekvensen av det hela har blivit att den svenska livsmedelsmarknaden nu mer eller mindre har översvämmats av prisdumpat tyskt griskött. Priserna för tyskt fläskkött är till och med lägre i Sverige än i Tyskland.

Allt detta tyder på en avsiktlig prisdumpning. Finns det uppenbara skäl att Sverige inför ett importstopp till dess att dess att dioxinskandalen är ordentligt utredd?

Anf. 59 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Tyska myndigheter har garantier för den mat, till exempel det fläsk, som produceras och säljs från tyska gårdar och slakterier. Det är meddelat att därest det har varit kontaminerat med till exempel dioxin är det destruerat. Det kött som säljs på den tyska marknaden och till andra marknader är inte farligt att äta. Då kan och får inte vi stoppa den import som i dag sker från Tyskland.

Vad ska vi då göra i den situation som är? Vi måste se till att överbevisa de länder utanför EU som nu har stängt sin import från till exempel Tyskland så att de öppnar den igen och vi får i gång den normala handeln och får bort överproduktionen och överkapaciteten som finns för närvarande.

Anf. 60 LARS ISOVAARA (SD):

Fru talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Jag konstaterar att svenska grisbönder just nu befinner sig i en mycket besvärlig situation. Avräkningspriserna har sjunkit rejält. En del grisbönder talar om förluster på uppemot 300 000 kronor per månad.

Låt mig få citera ur en artikel i Norrländska Socialdemokraten. Artikeln beskriver en svensk grisbondes verklighet just nu: ”Jag kan inte sova på nätterna när jag måste ta hand om alla räkningar och se över lånen. — — Vi riskerar att förlora hela gården och även vårt hem.”

I Sverige ska nötkött, fisk och honung märkas med ursprungsland. Svenska konsumenter borde rimligtvis ha samma rättigheter att få veta var fläskköttet kommer ifrån. Kan landsbygdsminister Erlandsson lova att verka för en obligatorisk ursprungsmärkning även för fläskkött?

Anf. 61 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Åtgärd ett från Europeiska unionens sida måste vara att få i gång den export som normalt är från Europeiska unionen vad gäller griskött.

Åtgärd två från min sida är att vi just nu håller på att titta därest vi kan kompensera för de oerhört höga krav på djurskyddsstandard som vi har i vårt land och som medför kostnader som tydligen marknaden inte är beredd att betala för producenten.

Åtgärd tre är att vi från regeringens sida har anslagit pengar till någonting som heter Miljöstyrningsrådet så att de som köper mat till de offentliga köken – det vill säga till dagis, skolkök och så vidare – kan ställa krav på den råvara som man köper till köken. Då kan barnen få den högkvalitativa mat som jag tycker att de ska ha i till exempel skolan.

Vad beträffar märkningen pågår det ett sådant arbete på den europeiska spelplanen. Jag kan meddela kammaren att Sverige har röstat ja vad gäller märkning av allt kött.

Förbud mot försäljning av djurtestad kosmetika

Anf. 62 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag har en fråga till socialminister Göran Hägglund.

I januari 2013 ska försäljningsförbudet mot djurtestad kosmetiska träda i kraft fullt ut i EU. Det är någonting som vi i riksdagen välkomnar. Vi har drivit den frågan länge sedan 90-talet, då jag inte var ledamot här.

Nu kommer troligen EU-kommissionen föreslå att förbudet skjuts på framtiden. Då vill jag veta om den svenska regeringen kommer att motsätta sig EU-kommissionens åtgärd och stå upp för att förbudet mot djurtestad kosmetika ska träda i kraft den 1 januari 2013.

Delar regeringen riksdagens ståndpunkt att det behövs ett försäljningsförbud mot djurtestad kosmetika?

Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Som Jens Holm vet och också säger är detta en fråga som har varit på tapeten under lång tid och där den svenska riksdagen har ett väldigt tydligt ställningstagande.

På EU-nivå har man inte tyckt sig vara mogen att ta fram frågan ordentligt med hänvisning till att det inte finns en trygg ersättning för den testning som sker. Det finns diskussioner som gör att frågan ytterligare kan skjutas på framtiden.

Vi vill naturligtvis så snabbt som möjligt kunna komma till skott. Sveriges position är tydliggjord genom riksdagens ställningstagande, och det är också vad vi avser att fullfölja.

Anf. 64 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det är bra att regeringen delar riksdagens ställningstagande. Då förväntar jag mig att regeringen den dag kommissionen kommer att föreslå att beslutet skjuts på framtiden, och det kommer att ske inom de närmaste veckorna, verkligen tar strid mot kommissionen.

Såvitt jag vet har ditt departement skickat ut frågor till berörda parter om djurtestförbudet. Men ni har inte skickat ut frågorna till dem som företräder djuren. Forska Utan Djurförsök och Djurens Rätt har inte fått de frågorna. Ställer ni inte frågor om EU:s djurtestförbud till dem som representerar djuren? Varför frågar ni bara den andra sidan?

Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det är möjligt att det kan vara några representanter av djuren utsedda som inte är tillfrågade ännu. Men vi har gjort ett brett frågeunderlag för att säkerställa att vi kan få en tydlig bild av detta. När förslaget kommer ska vi ta ställning utifrån det faktaunderlag som finns.

Anf. 66 ANDERS ANDERSSON (KD):

Fru talman! Jag har en fråga till socialminister Göran Hägglund som gäller ökningen av infektioner orsakade av multiresistenta bakterier, det vi brukar kalla sjukhussjukan.

Multiresistenta bakterier är ett stort problem i sjukvården. Enligt uppgift från Smittskyddsinstitutet kan vi nu se en ökning av antalet anmälningar av svårbehandlade infektioner som är förvärvade på sjukhusen. Jag tror att det till en del kan bero på att man har förbättrat rapport- och anmälningsrutinerna. Men vi ser också att det finns en reell ökning. Den utvecklingen är oroande.

Smittspridningen i det här sammanhanget skiljer sig inte från andra bakterier. Det är därför som slarv med hygien när det gäller operationer, behandlingar och diagnostik kan få förödande konsekvenser. Vi har nu fått rapporter om att även överbeläggningar kan bidra till en smittspridning.

Min fråga till socialministern är därför: Vilka åtgärder planeras för att förhindra spridning av multiresistenta bakterier inom sjukvården så att vi får ett stopp på den så kallade sjukhussjukan?

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Tack för frågan. Det är en ofantligt viktig fråga. Om vi inte får bukt med de multiresistenta bakterierna och kan hindra den utveckling som är pågående utsätts vi för en situation där tämligen vanliga sjukdomar kommer att medföra att det finns en risk för dödsfall i stor utsträckning och att de enkla behandlingar som vi hittills haft kommer att visa sig omöjliga att använda.

Det behöver mötas på flera olika plan. Det första handlar om att stoppa den överförskrivning som finns. Ju mer vi förskriver antibiotika, desto större är risken att resistenta bakterier utvecklas. Det andra handlar om att vi har hygienrutiner på sjukhusen som gör att man kan förhindra utveckling av resistenta bakteriestammar.

Det finns mycket ytterligare att göra. Jag ska återkomma till svaret.

Anf. 68 ANDERS ANDERSSON (KD):

Fru talman! Tack för detta svar, socialministern. Vi är överens om allvaret i det. Jag vet att det finns en viss planering för att få åtgärder i landet när det gäller förskrivningsnivån men också för att förhindra spridningen och se till att vi får hygienrutiner som är effektiva.

Jag har en följdfråga som lite grann gäller EU-samarbetet. Vi vet att vi har en ökad rörlighet och ett ökat internationellt resande. Det vill vi behålla och kanske också utveckla. När man talar med sjukvårdspersonal kommer ofta situationen upp att detta är önskvärt. Men här ligger ett orosmoment för många av vårdens medarbetare när det gäller att få en spridning av multiresistenta bakterier.

Min fundering och fråga till socialministern är: Finns det möjlighet att inom EU-samarbetet åstadkomma överenskommelser som innebär att vi på det sättet kan skapa en säkrare sjukvård?

Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Vi har en ny patientsäkerhetslagstiftning sedan årsskiftet, och det är en viktig del i det här arbetet. Utöver det har regeringen anslagit, med riksdagens godkännande, dryga 2 miljarder kronor som ska användas under de närmaste åren för patientsäkerhetsarbete. I det sammanhanget har vi slutit ett avtal med Sveriges Kommuner och Landsting som bland annat är inriktat på att ge en prestationsbaserad ersättning som handlar om att höja patientsäkerheten. Ett av kraven där går ut på att man i varje landsting ska ha en så kallad Stramagrupp, alltså en strategigrupp för just arbetet mot multiresistenta bakterier, och den ska ha ett tydligt uppdrag och en klar finansiering.

Den här frågan kan vi i Sverige, precis som Anders Andersson säger, inte lösa helt och hållet själva. Under det svenska ordförandeskapet i EU var det en prioriterad fråga för svensk del, och vi har kommit en lång bit på väg. Bakterierna stannar ju inte vid tullstationerna, utan här handlar det om åtgärder också i andra länder för att vi gemensamt ska kunna bekämpa det här hotet mot folkhälsan.

Regeringens roll i krisituationer

Anf. 70 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Fru talman! Min fråga vill jag ställa till försvarsminister Sten Tolgfors, och den gäller regeringens roll i krisituationer.

I förra veckans krisövning, den så kallade Samö-KKÖ, valde regeringen att inte delta. Den politiska nivån var över huvud taget inte representerad i övningen. Både svensk och utländsk expertis återkom vid flera tillfällen till hur viktigt det är att en för allmänheten känd samlade kraft redan dag 1 uttalar sig, beskriver läget, ger information och visar att man är beredd att ta ansvar.

Trots en tänkt härdsmälta i kärnkraftverket Oskarshamn, radioaktivt utsläpp och en akut brist på elektricitet i landet uttalade sig inte regeringen om läget. Och en för allmänheten ganska okänd myndighet utan ledningsansvar ledde presskonferensen för att informera en orolig allmänhet.

Nu har det skett flera allvarliga händelser – jag tänker på bombattentatet och det tänkta attentatet i Danmark – och regeringen har inte uttalat sig om dem och heller inte om den här övningen.

Min fråga är om det är ren försummelse, om det är slarv eller en uttalad strategi från regeringen att undandra sig sitt ledningsansvar i krisituationer.

Anf. 71 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Nu kunde de som lyssnade få intrycket att det här handlar om något som har hänt på riktigt. Det gör det inte, utan det handlar om en övning där Regeringskansliet deltog. Det var fel i frågeställningen att den politiska nivån inte deltog. Min egen statssekreterare, till exempel, deltog visst.

Vi gör många övningar, och de har olika syften. Man övar inte samma sak varje gång. Övningen den här gången, som heter Samö-KKÖ 2011, syftade till att öva den interna larm- och informationskedjan och utbytet mellan myndigheter i en krisituation. Det fanns också ett bety-

dande lokalt och regionalt fokus på berörda orter. Men processen för regeringsbeslut var inte en del i just denna övning.

Sedan 2007 har det varit två större krisövningar där regeringsledamöter, inklusive jag själv, har deltagit. Men det är också viktigt i det svenska krishanteringssystemet att myndigheterna bär sitt ansvar också i krissituationer.

Den politiska nivån var visst representerad. Min egen statssekreterare deltog.

Anf. 72 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Fru talman! Jag tror att jag nämnde ordet övning flera gånger, så jag tror inte att någon misstog sig på att det faktiskt var en övning det handlade om.

Flera experter vid det här tillfället, både utländska och svenska, återkom vid flera tillfällen som sagt till att det är viktigt att ett känt ansikte, en samlade kraft för nationen, tar sitt ansvar och uttalar sig. Riksrevisionen rekommenderade regeringen redan 2008 i sin granskningsrapport att utreda, överväga och föreslå riksdagen en förberedd beslutsprocess.

Jag hoppas, fru talman, att försvarsministern håller med mig om att regeringen styr riket, och det även i krissituationer.

Anf. 73 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Frågeställningen gällde detta med förberedd beslutsprocess. Men det var alltså inte det som övades den här gången, utan det var myndighetssamverkan.

Den svenska krishanteringen bygger på något som heter ansvarsprincipen, det vill säga att den aktör som bär ansvar för en funktion, en verksamhet i vardagen bär samma ansvar i kris. Det är alltså inte så att vi flyttar beslutsbefogenheter från myndigheter till regering när en kris kommer, eller till en annan myndighet heller för den delen, för det skulle försena själva krishanteringen. Men det är oerhört viktigt att sprida insikten om att det är samma aktörer som bär ansvar i kris som i vardag, så att varje aktör i det svenska samhället känner det ansvaret och förbereder sig på att kunna agera också i kris.

När det gäller faktiska kriser tror jag att Anna-Lena Sörenson inte behöver gå längre än till att titta på hur vi har hanterat till exempel de tragiska dödsfallen i Afghanistan för att se att när det är befogat är regeringen på plats. Men när vi övar myndighetssamverkan är det myndigheterna som övar och inte regeringen.

Dämningsgränsen i Eldforsen i Västerdalälven

Anf. 74 JAN LINDHOLM (MP):

Fru talman! Min frågeställning riktar sig till landsbygdsministern.

Miljödomstolen har 25 dagar före aviserat datum för beslut beslutat att tillåta en höjning av dämningsgränsen vid Eldforsen i Västerdalälven och gett tillstånd för kraftproduktion. Det har skett utan att domstolen har behandlat frågan om de skador som uppstår nedströms i den enligt 4 kap. 6 § miljöbalken skyddade älvsträckan.

Regeringen har en skyldighet att gå in och göra en fördjupad prövning senast den 18 februari för att visa att man tar sitt ansvar för den skyddade älven. Tre större forssträckor skadas allvarligt, vilket får förödande konsekvenser, inte bara för stora naturvärden utan indirekt även för turistindustrin och de lokala arbetstillfällena.

Min fråga är: Avser regeringen att ta sitt ansvar i det här fallet för en levande landsbygd, eller går man enbart storbolagens ärenden?

Anf. 75 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Frågeställningar som rör miljöbalken och dess tillämpning ligger inte på det departement som jag är chef för utan hanteras av Miljödepartementet. Av det skälet kan jag inte i dag ge något besked till frågeställaren.

Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Frågan var lätt tillspetsad från Jan Lindholms sida. Jan Lindholm vet ju att vi som politiker, som riksdag och regering, har att fatta beslut utifrån de underlag och den beslutsstruktur som gäller. I det här fallet är det en domstol som har fastställt ett utlåtande. Det är alltså ingenting som låter sig överprövas på den politiska nivån, utan ett domstolsförfarande är ett domstolförfarande. Vi kan diskutera den lagstiftning som ligger till grund för det utslag som har kommit.

Anf. 77 JAN LINDHOLM (MP):

Fru talman! Där har ministern fel. När det gäller de skyddade älvssträckorna, enligt 4 kap. 6 § miljöbalken, har myndigheterna, i det här fallet domstolen, skyldighet att upplysa regeringen om den prövningskyldighet som regeringen har. Det är alltså ett skydd som är politiskt beslutat och inte beslutat i domstolsprocesser.

Av till exempel Kammarkollegiet betraktas det som en gigantisk rättsskandal att man valde att fatta det här beslutet 25 dagar tidigare än man hade aviserat och på det sättet helt enkelt köra över regeringen. Det har startats en process i Regeringskansliet kring den här frågan, och även där är man upprörd över hanteringen.

Min fråga handlar om hur regeringen ser på de stora bolagens vinster. Här handlar det om att 180 miljoner i elcertifikatvärde delas ut som man uppenbarligen blundar för i stället för att skydda landsbygdens sysselsättning. Här handlar det om tre forssträckor som ett viktigt underlag för turistindustrin. Här offrar man lokalt arbete. Man offrar landsbygden för certifikatpengar till storbolagen.

Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Den fråga som Jan Lindholm ställer nu handlar inte om samma sak som han först ställde en fråga om.

Den svenska lagstiftningen är glasklar när det handlar om skydd för älvar. Det är också så att det finns ett beslutstillfälle för domstolar, och det finns politiker som spelar en roll i sammanhanget. Som Jan Lindholm säger är det också en fråga som prövas. Den ska naturligtvis prövas innan man kan komma med ett färdigt ställningstagande, och det kan vi inte göra här i dag.

Anf. 79 PHIA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till socialminister Göran Hägglund.

Efter utförsäljningen av apoteken har tillgängligheten till receptfria läkemedel ökat. Däremot har människor i behov av receptbelagda mediciner fått en försämrad service. Apoteken har dålig lagerföring av mediciner, troligen av kostnadsskäl, så när man kommer till apoteket för att hämta sin receptbelagda medicin får man den sällan vid första besöket, ibland efter två tre besök. Apoteket ska då beställa hem medicinen, och man får återkomma. Detta förfarande är numera mer regel än undantag och en klar försämring mot tidigare då man fick sin medicin vid första besöket.

Har socialministern för avsikt att vidta åtgärder för att förbättra servicen på apoteken för människor i behov av receptbelagda mediciner?

Anf. 80 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Den omreglering av apoteksmarknaden som har genomförts har inneburit att vi har fått 200 nya apotek i Sverige. Det betyder att orter som aldrig tidigare har haft ett apotek har fått ett sådant nu, vilket innebär en stor förbättring av servicen för de människor som bor där.

Vi har fått mer än 6 000 nya försäljningsställen för receptfria läkemedel, och det innebär en dramatisk förbättring för många människor. Öppetiderna har förstärkts och servicen förbättrats.

Frågan gällde när det är brist på hyllan. Detta förekommer då och då, men att beskriva det som att man sällan får sin medicin och att det är mer regel än undantag är en grov överdrift. Det finns för apoteken en tillhandahållandeskyldighet som gör att de inom 24 timmar ska ha varan på hyllan. Det har också, efter viss påtryckning, nåtts en överenskommelse mellan apoteksföretagen om att de ska kunna hänvisa till varandra utifrån kundens behov. Detta gör att man snabbare ska kunna få sin vara.

Anf. 81 PHIA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag påstår att det inte är någon överdrift. Allt fler människor hör av sig om detta. När de ber apoteket att höra efter om medicinen finns på ett närliggande apotek svarar personalen att det inte går, för man har inte ens telefonnumret till konkurrenten.

Det handlar om svårt sjuka människor. Det handlar också om människor som fått utskrivet en medicin som behöver sättas in omgående men som får vänta i flera dagar.

Min fråga är åter: Har socialministern tänkt vidta några åtgärder för att förbättra servicen?

Anf. 82 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det är inte så att man sällan får sin medicin på apoteken eller att det är mer regel än undantag att varan är restnoterad. I regel får man förstås sin medicin. Det kan förekomma i enskilda fall att varan är restnoterad, det vill säga att medicinen inte finns inne. Det har därför nyligen slutits en överenskommelse mellan apoteksaktörerna att man

utifrån kundens behov ska kunna hänvisa till varandra för att på så sätt säkerställa att kunden så snart som möjligt ska få den medicin som han eller hon är beroende av.

Det är ett faktum att tillgängligheten har ökat. Fler människor får lättare tag på medicin i dag än under den gamla monopoltiden.

Missförhållanden inom barn- och ungdomsvården

Anf. 83 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! I Upprättelseutredningen som i dag överlämnats till barn- och äldreminister Maria Larsson kommer en kommunenkät att presenteras. Enligt vad som har framkommit i medierna visar den att det fortfarande förekommer vanvård, våld och sexuella övergrepp i stor omfattning inom den sociala barn- och ungdomsvården.

I Göteborgs-Posten i förra veckan uttryckte projektledaren för Sveriges Kommuner och Landstings projekt Bättre stöd till utsatta barn önskemål om nationellt stöd för placering av barn och unga – detta eftersom en kommun i dag kan känna till misstänkta övergrepp på ett boende men på grund av brist på system för hur informationen ska spridas vidare kan andra kommuner vara ovetande om detta och fortsätta placera barn där.

Vi har otaliga gånger fått höra om ungdomar som vanvårdas av samhället. Skräckexempel på hur barn straffas på märkliga sätt, utsätts för våldtäkter, isolering och förnedring finns det många av.

Jag riktar min fråga till socialminister Göran Hägglund. Om det visar sig att det saknas rutiner och nationellt stöd för placeringar, är det då regeringens mening att vidta åtgärder och inrätta någon form av direktiv och riktlinjer för hur kommuner ska behandla dessa viktiga frågor för att undvika att detta fortsätter hända?

Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Den fråga Björn Söder tar upp är allvarlig. I de fall som det offentliga genom beslut tar hand om barn följer en absolut skyldighet att säkerställa att barnet får tryggast möjliga uppväxt. När det gäller placeringar har vi en absolut skyldighet att säkerställa att barn i varje enskilt led behandlas på bästa möjliga sätt och får en trygg uppväxt.

Det som överlämnas nu och handlar om händelser i historisk tid, under kanske 50 års tid i Sverige, är en mörk del av den svenska historien. Vi har givetvis ett ansvar för att detta inte ska upprepas i framtiden. Därför händer det just nu mycket i Kommunsverige för att förbättra rutinerna omkring detta för att genom öppna jämförelser följa upp och säkerställa att inget barn far illa.

Det är dock självklart så att om utvecklingen går åt fel håll och det upptäcks fler brister ska regeringen vara beredd att vidta nödvändiga mått och steg för att stå på barnens sida.

Anf. 85 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Jag tackar socialministern för svaret. Man ska dock komma ihåg att detta inte bara är något som *har* hänt, utan av vad som framkommer i medierna visar kommunenkäten att det fortfarande förekommer i stor omfattning runt om i landets kommuner.

Jag tolkar socialministerns svar som att regeringen är beredd att vidta de åtgärder som krävs för att stävja detta, och det är glädjande.

Prot. 2010/11:57
10 februari

Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det är alldeles bestämt så som Björn Söder säger, nämligen att detta också förekommer i vår tid. För det har i första hand kommunerna ett stort ansvar, men regeringen följer det noga. Krävs det ytterligare åtgärder är regeringen givetvis beredd att vidta sådana.

Frågestund

Det svenska stridsflyget

Anf. 87 ALLAN WIDMAN (FP):

Fru talman! Min fråga riktar sig till försvarsminister Sten Tolgfors. Sedan en tid tillbaka bereds inom Försvarsmakten ett möjligt större förmågeflyft avseende det svenska stridsflyget. Detta är, som alla förstår, ett beslut vars ekonomiska dimensioner inte kan beskrivas på annat sätt än som monumentala. Det är väl över huvud taget svårt att tänka sig något aktuellt statligt investeringsbeslut som är lika vittgående och långsiktigt. Det kommer att få betydelse inte bara för det samlade luftförsvaret av Sverige utan sannolikt också för övriga stridskrafter inom Försvarsmakten.

Mot denna bakgrund vill jag fråga försvarsministern vilka åtgärder han är beredd att vidta för att den beslutsprocess som väntar i regering och riksdag blir så allsidig och öppen som möjligt.

Anf. 88 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Det svenska stridsflyget är helt centralt för försvaret av Sverige. Det är helt centralt för försvarspolitikens närområdesperspektiv. Vi är i en situation där Sverige har ett flygvapen som är dubbelt så stort som våra grannländers. Vi kommer att ha 100 Gripen CD, Norge tittar på att anskaffa 48 nya plan, Danmark omkring 35–48 och Finland ligger på 60. Detta är kärnan i försvaret av Sverige.

Min bild är att luftförsvaret, stridsflyget, kommer att ha denna funktion långt in i framtiden. Vår ambition är att Gripen ska utgöra kärnan i det svenska flygvapnet fram till ca 2040. För att den ska kunna vara konkurrenskraftig så länge krävs det att vi kontinuerligt uppgraderar systemet så att det inte ska förlora relativt hotbilden.

Vi kommer under våren att få in ett första underlag från Försvarsmakten. Därefter – och det kan jag utveckla i mitt andra svar – vidtar Regeringskansliets beredning.

Anf. 89 ALLAN WIDMAN (FP):

Fru talman! Jag ser fram emot den utveckling av svaret på min fråga som försvarsministern aviserar. Vårt luftförsvaret är ett system av system och innehåller långt fler frågeställningar än kvalitativa och kvantitativa avvägningar när det gäller stridsflyget i sig. Det handlar dessutom om sensorer, beväpning, ledning och mycket annat.

Mot denna bakgrund vill jag komplettera min frågeställning med följande: Avser ministern också att medverka till att de alternativ som kommer att underställas de politiska instanserna blir fler än ett?

Anf. 90 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Fru talman! Jag tror att vi kommer att få in fler alternativa och konsekvensbeskrivna förslag från Försvarsmakten. När Försvarsmakten har lämnat sin analys till oss kommer vi självklart att ha ett parallellt arbete i Regeringskansliet för att ta fram underlag. Vi måste börja titta på vår omvärld och vårt närområde. Vilken miljö kommer Gripen att uppträda i låt oss säga 2020 – så gott det nu går att förutse? Hur tror vi att teknikutvecklingen kommer att se ut?

Vi har också flera utestående offerter till andra länder som har visat intresse för att möjligen tillsammans med Sverige gå in i nästa generation av Gripen. Till exempel har vi ännu inte fått svar från Brasilien, men riksdagen har redan gett regeringen mandat att gå vidare med egen anskaffning av ett tiotal om Brasilien väljer Gripen. Kan vi dela kostnaden med andra är det alldeles utmärkt.

En demonstrator har flugit mer än hundra gånger för att testa framtidens teknik.

När alla underlag och svaren på frågorna är inkomna återkommer vi till riksdagen med ett förslag i ärendet.

Ursprungsmärkning av livsmedel

Anf. 91 KEW NORDQVIST (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till landsbygdsministern. Det är samma fråga som vi hörde från Lars Isovaara. Det handlar om den tyska dioxinskandalen. Jag hade för avsikt att fråga vad ministern tänker göra för att införa en ursprungsmärkning. För tre veckor sedan ställde jag samma fråga och fick ett helt annat svar än vad vi har fått i dag.

Det är glädjande att Sverige har sagt ja till ursprungsmärkning i Bryssel. Den fråga som uppstår är: När får vi se den i Sverige?

Det är viktigt att komma ihåg att kommissionen anser att frågan om ursprungsmärkning i restaurangledet till exempel är något som vi har rätt att hantera genom nationell lagstiftning. Vi behöver alltså inte invänta den nya förordningen utan kan införa detta omgående.

Min konkreta fråga blir: Kommer regeringen att agera för att ursprungsmärkning i restaurangledet ska ske utan att man inväntar EU-beslut?

Anf. 92 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Kort före jul hade ett ministerråd frågan om ursprungsmärkning och lagstiftning om ursprungsmärkning på agendan. Nu måste det ske en överläggning med det Europaparlament som är demokratiskt valt av alla delar av Europeiska unionen. När den överläggningen är klar förmodar jag att det kommer ett lagförslag. Jag kan inte säga vilken månad det kommer, men det är i pipeline och borde komma i relativ närtid eftersom det finns ett tryck på detta.

Jag vill tillägga att det redan i dag är möjligt att ursprungsmärka. Vi har lagstiftning om det. Jag tycker att aktörerna på marknaden ska ta vara på den möjlighet som lagstiftningen ger.

Anf. 93 KEW NORDQVIST (MP):

Fru talman! Problemet är ju att det inte sker. Mellanledet bromsar. Konsumenten vill ha en ursprungsmärkning, och producenten vill ha en ursprungsmärkning. Jag delar ministrernas oro för de sjunkande marknadsandelarna i den svenska produktionen av livsmedel. Att ursprungsmärka är ett sätt att öka bondens konkurrenskraft. Varför agerar ni inte hårdare?

Anf. 94 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag är alldeles övertygad om att den som har en kvalitativt högstående produkt vinner på att märka den produkten med de fördelar den har. Jag anser att den svenska matproduktionen har en sådan kvalitet att alla led har intresse av att märka den på ett sätt som är möjligt med den lagstiftning vi har. Gör det, alla som är i livsmedelskedjan!

Skydd av miljön i Arktis

Anf. 95 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Jag riktar min fråga till blivande ordföranden för Arktiska rådet, Carl Bildt.

Många oroas över den utveckling som vi i dag ser i Arktis. Temperaturen ökar dubbelt så snabbt i Arktis som i övriga delar av världen. Glaciär- och havsis smälter i större omfattning än tidigare. Livsbetingelserna försvåras för växt- och djurliv men också för de människor som bor där. Vi ser redan i dag en exploatering av naturresurserna och ökade transporter som innebär en förstärkt miljömässig hotbild. En av de mest akuta miljöfrågorna är att skydda naturmiljön i detta otroligt känsliga område och säkerställa fortsatta livsbetingelser för vårt rika växt- och djurliv för den biologiska mångfalden.

Hur räknar utrikesministern med att ta sig an frågan, och vilken tyngd tillmäter ministern den, som blivande ordförande i Arktiska rådet?

Anf. 96 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Precisionsgraden i frågan var kanske inte så imponerande, om jag får säga så.

Vi kommer att vara ordförande i Arktiska rådet de kommande två åren. Mycket står på agendan. Just nu är det formella frågor, som vilka som ska få vara observatörer och delta i möten. Det har sedan traditionellt handlat om ursprungsbefolkningens olika rättigheter. Att hantera dem innebär både svårigheter och möjligheter inte minst gentemot andra övernationella organ, som Europeiska unionen. Därefter tar vi oss an de övervakningsfrågor som vi berörde tidigare. Sedan har vi ett informellt samarbete framför allt om de folkrättsliga och internationellrättsliga aspekterna på Arktis.

En stor del av det som antyddes i frågan ligger under nationell jurisdiktion i respektive land. Det kan vara Kanada, Ryssland eller Norge. Vi strävar naturligtvis efter en dialog utifrån det gemensamma intresset att värna Arktis mycket känsliga miljö och de långsiktiga naturresurser som finns där.

Anf. 97 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Tack för svaret. Precisionsgraden handlar ju mycket om det svenska ordförandeskapets prioritering. Miljöskyddet – natur- och miljövård – är oerhört viktigt. Något som har koppling till det är frågan om gifterna i detta känsliga område. Nordiska ministerrådet har arbetat mycket med de frågorna. Hur tänker ministern samordna det arbete som sker inom Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet?

Anf. 98 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Fru talman! Det handlar om att samordna en jurisdiktion som omfattar Europeiska unionen. Det säger jag med den reservationen att vi ibland har problem med att förståelsen för arktiska frågor i Europaparlamentet lämnar en del övrigt att önska. Den kanadensiska synen är ofta anorlunda. Ryssarna har sin syn. För amerikanerna handlar det framför allt om Alaska. Vi har våra nordiska synpunkter. Vi strävar efter samverkan med Finland och Norge – vi är de tre arktiska nordiska länderna – för att tillsammans med ursprungsbefolkningen ställa miljöfrågorna i centrum. Vi återkommer till riksdagen strax före ordförandeskapet, som vi övertar vid ett ministermöte i Nuuk på Grönland den 11 maj, för att diskutera en del av de frågor där vi kommer att vara ordförande i Arktiska rådet. Vi kommer inte att vara diktator i Nordiska rådet – skillnaden är inte oväsentlig.

Den regionala indelningen

Anf. 99 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman! Jag har en fråga till IT- och regionminister Anna-Karin Hatt i hennes egenskap av regionminister.

Ansvarskommittén lämnade sitt slutbetänkande i februari 2007. Strax innan publicerades en artikel, undertecknad av samtliga borgerliga partiledare, på Dagens Nyheters debattsida. De beskrev där att de borgerliga partierna nu hade enats i regionfrågan. Vad man hade enats om var dock något oklart. Sedan dess har regeringen varit besvärande tyst i regionfrågan.

Min fråga är om regeringen nu 2011 – drygt två år efter artikeln i Dagens Nyheter – har någon plan som alla regeringens partier står bakom för hur vi ska komma vidare i den här frågan som är viktig ur hela Sveriges perspektiv, men också ur Stockholmsregionens perspektiv.

Anf. 100 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Även om jag är IT- och regionminister hör frågor som rör statens indelning på regional nivå till statsrådet Stefan Attefalls område. Det hindrar inte att jag kan komma med några reflexioner om artikeln och den hållning som regeringen ger till känna och som vi arbetar utifrån.

Den grundläggande kärnan i vår syn på regionfrågan är att om man ska förändra den regionala indelningen förutsätts att det har vuxit fram underifrån och att det finns en lokal och regional samsyn, om både vilka man vill samarbeta med och vad man ska samarbeta om. Det har manifesterats genom att regeringen har föreslagit, och riksdagen bekräftat, att man ska permanenta den försöksverksamhet som pågick i linje med att

man konstaterar att om det finns en samsyn lokalt och regionalt och om det finns en regional förankring är det möjligt att gå vidare med regionbildning.

Prot. 2010/11:57
10 februari

Frågestund

Anf. 101 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman! Jag kan inte säga att jag känner mig helt trygg med det svaret. Det finns ibland ganska mycket splittring i de här frågorna, och det finns ett utrymme för regeringen att gå lite starkare fram. Det gäller till exempel frågor om forskning och infrastruktur. Här, där vi har sådan stark befolkningstillväxt, finns det verkligen underlag för en bättre regionindelning.

Jag kan meddela ministern att Socialdemokraterna i Stockholms län, både det som är Stockholms kommun och den övriga delen av länet, nämligen kommunerna i övrigt, har en positiv inställning. Vi vill ha en region. Vi välkomnar om andra län är intresserade. Det finns alltså från vår sida ett klart intresse; det har jag förvässat mig om. Det vore fint om regeringen kunde möta det lite mer aktivt.

Anf. 102 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Som Björn von Sydow väl känner till finns det ytterligare ansökningar eller intresseanmälningar som har lämnats in och som har kommit regeringen till handa. Processen kring dem fortsätter bland annat genom att vi har överlämnat dem för vidare beredning hos Statskontoret. Det finns också en särskild utredningsman utsedd som för dialog med regionerna.

Det är viktigt att konstatera att det avgörande är att se till att det finns en stark lokal och regional förankring för resurserna när det gäller regional tillväxt och utveckling. Det är också en grundläggande inställning i den regionala tillväxtpolitiken.

Men när det gäller indelningen och vilka man väljer att samarbeta med på regional nivå är jag helt övertygad om att det är grundläggande att man kan nå en samsyn lokalt och regionalt om vilka man vill samarbeta med och vad man ska samarbeta om för att det ska bli ett långsiktigt hållbart samarbete och en långsiktig regionindelning. Det kan inte staten rita uppifrån.

Anf. 103 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden avslutad och jag tackar regeringens företrädare.

7 § (forts. från 5 §) Svar på interpellation 2010/11:161 om ungas ökande utanförskap

*Svar på
interpellationer*

Då både statsrådet och interpellanten beslutat att inte fortsätta debatten efter frågestunden förklarade förste vice talmannen överläggningen avslutad.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 104 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! William Petzäll har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att DO:s verksamhet skärs ned och effektiviseras så att myndighetens enda uppgift blir att handlägga verkliga diskrimineringsärenden.

Inledningsvis vill jag säga att arbetet mot diskriminering är centralt i ett demokratiskt samhälle. Det är regeringens bestämda uppfattning att kampen för lika rättigheter för alla är högst prioriterad, och verksamheten på det området ska därför inte nedprioriteras. Diskrimineringsombudsmannens verksamhet är en viktig del av detta arbete. Syftet med den gemensamma diskrimineringslagen och den ändrade ombudsmannaorganisationen var både att stärka skyddet mot diskriminering och att skapa en effektiv tillsyn av efterlevnaden av diskrimineringslagen.

Jag kommer därför inte att ta några initiativ för att skära ned DO:s verksamhet. Det gjordes inte heller några nedskärningar i samband med bildandet av nya DO. Däremot gjordes det administrativa och andra samordningsvinster som i praktiken innebär att resurser har frigjorts för kärnverksamheten.

DO är fortfarande en relativt ny myndighet, och därför går det ännu inte att dra några säkra eller långtgående slutsatser om effekterna av sammanslagningen av de tidigare fyra ombudsmännen. Regeringen kommer noga att följa konsekvenserna av sammanslagningen av ombudsmannamyndigheterna liksom tillämpningen av diskrimineringslagen.

När det gäller DO:s kärnverksamhet och handläggningen av individens ärenden som rör diskriminering vill jag påminna om att myndighetens uppgifter är reglerade i de av riksdagen beslutade lagarna diskrimineringslagen och lagen om Diskrimineringsombudsmannen. Diskrimineringsombudsmannen har ett brett ansvarsområde som inbegriper både att ta hand om individärenden om diskriminering och att förebygga diskrimineringen i samhället. Det är min övertygelse att arbetet mot diskriminering bör bestå av dessa två beståndsdelar. DO är vidare en oberoende myndighet som själv ska välja de ärenden som myndigheten vill driva vidare. Ytterst är det domstolarna som avgör hur diskrimineringslagen ska tolkas.

Jag är medveten om att myndigheten utsatts för kritik för att myndigheten inte har fungerat optimalt under dess två första verksamhetsår. Mot den bakgrunden har vi gjort en förändring, och regeringen kommer inom kort att vidta ytterligare åtgärder för att värna om myndighetens bästa. Denna nystart för ett starkare arbete mot diskriminering består bland annat av en öppen rekrytering av en ny myndighetschef för DO, genomförandet av en myndighetsanalys och ett förtydligande av DO:s uppgifter genom ett särskilt regeringsbeslut.

Då William Petzäll, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmanen att Erik Almqvist i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 105 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Låt oss titta på Diskrimineringsombudsmannens hemsida och läsa vad Diskrimineringsombudsmannens själv anser sig ha för uppdrag! Det första vi kan läsa är att DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter.

Innan vi ens går in på myndigheten som sådan och hur den förmår utföra sitt uppdrag kan vi konstatera att det finns ett grundläggande problem – ett strukturellt problem som inte minst tar sig uttryck i en lagstiftning som uppmuntrar och tillåter diskriminering. Vi kan till exempel se hur man enligt lagen har rätt att diskriminera både elever och arbetstare inom skolväsendet och inom arbetslivet om man anser att det motiverar ett berättigat mål – att man kanske vill fylla en kvot eller liknande.

Lagen tillåter alltså diskriminering, men den är neutral på så sätt att man inte pekar ut vilka grupper som ska diskrimineras och vilka som inte ska det. Man pekar inte ut vilka som ska missgynnas och förfördelas. Men tillämpningen utgår från en konsensus som finns inom den politiska makten i Sverige och som har funnits sedan lång tid. Man slår fast redan i regeringspropositionen från 1997 *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik* att eftersom en stor grupp människor har sitt ursprung i ett annat land saknar den svenska befolkningen en gemensam historia.

Det här är lite av kärnan i maktens resonemang. Det är många politiker som har ifrågasatt om svenskar över huvud existerar. De som har lång anknytning till den för övriga partier geografiska förvaltningsytan Sverige – för det är så man från andra partier betraktar Sverige – kan inte ses som minoriteter. Det är dessa, låt oss för enkelhetens skull kalla dem svenskar, man söker särbehandla negativt. Det största riksdagspartiets partiledare har till exempel menat att om två lika meriterade personer söker jobb på en arbetsplats med få invandrare ska den som heter Muhammed få jobbet. Alliansen har sett till att denna idé blir praktik, inte minst när man har infört instegsjobben, som diskriminerar svenska löntagare på arbetsmarknaden.

Om vi ser till Justitiekanslern och hur man där förhåller sig till dessa frågor har man varit väldigt tydlig. Man har till exempel uttalat sig så här: Den avgörande frågan är om intresset att öka den etniska mångfalden är viktigare än intresset av att förhindra diskriminering. Svaret på frågan är ja. Så skriver JK. Även JK tycker alltså att diskriminering är godtagbar ifall man förbättrar mångfalden och ifall man på något sätt når de kvantifierbara målen om kvotering för att skapa ett mångkulturellt samhälle.

Utgångspunkten för de övriga partierna är att diskrimineringslagen ska skydda minoriteter från majoriteten. Majoriteten får gärna diskrimineras för att framhäva minoriteten och ge den särskilda rättigheter.

Jag ifrågasätter det resonemanget i grunden. Självklart finns det diskriminering, och självklart finns det förtryckande strukturer och har alltid funnits genom människans historia. Men det kan slå åt olika håll. Jag tror inte att det är många som förnekar – jag tror inte att Erik Ullenhag heller förnekar det – att till exempel en liten minoritet i Sydafrika diskriminerar en stor majoritet. Faktum är att många svenskar i dag i Sverige lever i minoritet i den kommun de bor i, den skola de går i eller det bostadsområde de bor i.

Prot. 2010/11:57
10 februari

Svar på
interpellationer

En svenskfientlig tolkning av diskrimineringslagen var från början långt ifrån självklar när diskrimineringslagen infördes. Men DO har antagligen blivit den samhällsaktör som kämpat mest för att med diskriminering som förevändning verka för att försvaga svenskars rättigheter i Sverige. DO gestaltar kärnan av svenskfientlighet och spår på motsättningar mellan grupper i samhället genom olikabehandling.

Därför menar jag att DO, om myndigheten över huvud taget ska fortsätta att existera, bör få tydliga direktiv om att fokusera på verklig diskriminering och att ur ett människovärdeperspektiv betrakta svenskar som lika värda som andra folkgrupper.

I detta anförande instämde Björn Söder (SD).

Anf. 106 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Det var rätt mycket på en gång i ditt inlägg. Det handlar om vad oppositionspartier gör i Sveriges riksdag. Jag kan inte ta ansvar för vad Sverigedemokraterna gör, inte heller vad Socialdemokraterna gör, men jag tar ansvar för vad regeringen gör.

Det finns ett ganska förvirrat resonemang kring vad som är svenskhet. Låt oss reda ut hur diskrimineringslagen fungerar. Det är inte så att någon som råkar vara född i Sverige inte omfattas av diskrimineringslagen. Skulle du vara etniskt diskriminerad på grund av att du är född i Sverige omfattas du också av diskrimineringslagen. Så ser lagstiftningen ut.

Sedan är hela den här interpellationen från Sverigedemokraternas sida ett under av hyckleri. Om jag har läst er budgetmotion rätt vill ni avskaffa Diskrimineringsombudsmannen helt och hållet. Ni vill avskaffa alla anslag mot främlingsfientlighet och rasism. Sedan ställer ni en interpellation i riksdagen och försöker ge något slags intryck av att ni vill ha en bättre fungerande DO. Men dessa två går rimligtvis inte ihop.

Den fråga som Sverigedemokraterna har att besvara är: Blir samhället bättre i en situation där gravida kvinnor inte har rätt, ifall de drabbas av könsdiskriminering, att få hjälp av Diskrimineringsombudsmannen? Finns det över huvud taget könsdiskriminering? Om slutsatsen i er budgetmotion är att ni ska lägga ned Diskrimineringsombudsmannen vore det klädsamt om ni hade några idéer om vad vi ska göra med diskriminering. Problemet med er politik är, och här blir det enormt tydligt, att det egentligen inte handlar om att ni vill förbättra samhället utan om att ni är emot invandrare i största allmänhet.

I inlägget togs även frågan om instegsjobb upp. Till skillnad från Sverigedemokraterna tror jag att det är viktigt att vi har en integrationspolitik som fungerar så att människor som flyr eller invandrar till vårt land kan få ett jobb, komma in i det svenska samhället och bli del av den grupp utrikesfödda som betyder oerhört mycket för svensk välfärd. 600 000 utrikesfödda gick till jobbet i morse. Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka ditt resonemang ifall de 600 000 utrikesfödda inte är svenskar. Det var en rätt förvirrande diskussion kring vad som är svenskfientligt och vad som är svenskt i ditt inlägg, som i och för sig är lite vid sidan av den här interpellationsdebatten.

De konkreta frågorna till Sverigedemokraterna blir följande: Är det så som ni föreslår i er budgetmotion att ni vill lägga ned Diskrimineringsombudsmannen? Om det är så, tycker ni inte att det finns diskriminering i Sverige? Vad har ni för andra åtgärder för att möta diskrimineringen, eller ska frågan lösas av sig själv?

En annan fråga är: Finns det någon situation där en kvinna som är gravid har blivit diskriminerad i det svenska samhället? Hur ska hon kunna få rätt och få upprättelse? Det är en fråga som du bör besvara ifall du vill lägga ned Diskrimineringsombudsmannen.

Ytterligare en fråga som ni behöver fundera över ifall ni vill ta bort anslaget mot främlingsfientlighet och rasism är: Finns det främlingsfientlighet och rasism i Sverige över huvud taget? Enligt ditt inlägg, som vi alldeles nyss hörde här i kammaren, var problemet i Sverige något slags allmän svenskfientlighet, som jag inte representerar och inte tror att någon annan representerar heller. Jag är mycket stolt över Sverige och svenska värden. Skillnaden mellan mig och Sverigedemokraterna är att svenska värden för mig är öppenhet och tolerans, ett land som har tagit emot människor, ett land som genom historien har fått impulser utifrån, ett litet handelsberoende land.

Den konkreta frågan vore det bra ifall Sverigedemokraterna redde ut. Gäller det som står i er budgetmotion, det vill säga att ni vill lägga ned Diskrimineringsombudsmannen och dra in alla anslag mot främlingsfientlighet och rasism, eller gäller det som tas upp i den interpellation som vi i dag diskuterar och där ni vill att Diskrimineringsombudsmannen ska finnas kvar men på något sätt bli effektivare?

Anf. 107 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag tror inte att vi behöver gå in på en diskussion om vad svenskhet är, utan vi kan utgå från hur svenskhet tillämpas i det här sammanhanget. De som inte har invandrarbakgrund i lagens ögon har hittills inte omfattats av den här lagstiftningen. Det är i samklang med de ambitioner som uttrycks av regeringen genom propositioner och på andra sätt.

Som jag sade tidigare förhåller man sig i lagstiftningen inte till vilken minoritet som har vilken status. Det är så i praktiken, det är det som är den uttalade målsättningen.

Jag är inte säker på att DO är en behövlig myndighet. DO driver ärenden som den enskilda kan driva ändå. Om man anser sig ha blivit utsatt för ett brott finns det inte alltid en myndighet att vända sig till som kan hjälpa en att driva rättsprocessen. Det är ingen självklarhet. Ifall DO ska stanna kvar menar vi att man åtminstone behöver ge myndigheten ett tydligt uppdrag att inte rikta in sig på att diskriminera en stor del av befolkningen i Sverige. Det är vad det i praktiken innebär när man ger sig på traditioner som den absoluta majoriteten av befolkningen har haft i hundratals år och försöker förklara att de är förbjudna – detta måste vi sluta med för att inte stöta oss med andra grupper.

Man förespråkar diskriminering av svenskar för att den som har annan bakgrund lättare ska komma in på arbetsmarknaden. Det gör även Erik Ullenhag när han säger att instegsjobben är någonting bra, att det är en bra reform för att få invandrare i arbete. Jag har svårt att se hur det ur ett demokratiskt perspektiv till att börja med kan vara en bra reform när

den innebär att de som har en viss bakgrund, i det här fallet svenskar, betalar skattemedel för att subventionera 80 procent av alla lönekostnader för dem som har kommit hit de senaste åren från ett annat land. 80 procent – det är en ren subventionering av diskriminering av oss själva som vi svenskar blir utsatta för genom instegsjobben. Jag tycker inte att det hör hemma i en demokrati. Jag är övertygad om att det spår på mot-sättningar att ha etniska särdrag och särdragstiftning. Det för snarare tankarna till apartheidsystemet.

Svenskfientlighet är ett begrepp som Erik Ullenhag helt och hållet ifrågasätter. Faktum är att det finns goda belegg för att det existerar. Jag tror att de allra flesta svenska ungdomar som går i högstadiet eller gymnasiet någon gång har upplevt att det finns en tydlig rasism i samhället riktad mot svenskar. Brottsförebyggande rådets utredningar visar att bland ungdomsrånen är svenska ungdomar överrepresenterade som brottsoffer och ungdomar med invandrarbakgrund överrepresenterade som förövare. Det finns en dimension av svenskfientlighet i det här. Det har kunnat beläggas av inte minst sociologen Petra Åkesson i Lund som i en uppsats kunnat visa att det fanns en uttalad målsättning som var viktigare än att sno någonting av svenska ungdomar, och det var att dominera svenska ungdomar och visa vem som bestämmer. Det var ett uttalat förakt mot svenskar och det svenska samhället. Vi kan se uttryck för det föraktet i förorter runt våra storstäder i form av stenkastning mot myndighetspersoner, mot brandkår, polis, ambulans och så vidare.

Jag säger inte att det inte finns rasism och främlingsfientlighet, men svenskfientligheten är en form av främlingsfientlighet och rasism som vi tycker bör lyftas. Vi har ingenting emot att man jobbar för att skapa harmoni i samhället, men vi har väldigt mycket emot att man jobbar för att diskriminera svenskar och att man bedriver en mångkulturell politik som splittrar Sverige. Det är vad det handlar om.

I detta anförande instämde Björn Söder (SD).

Anf. 108 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Det var intressant att Björn Söder instämde. Vi är i en situation där det här är ett helt annat budskap än vad ni i Sverigedemokraterna försökt finputs lite grann.

Du säger, Erik Almqvist, i ditt inlägg att vi ska ha harmoni i det svenska samhället. Samtidigt utmålar du dem som är utrikesfödda som brottslingar i största allmänhet. Du har ett inlägg där du jämför instegsjobb med apartheidsystemet i Sydafrika. Någon sans och måtta får det väl ändå vara i den politiska debatten!

Jag vet att det finns en skillnad mellan regeringen och Sverigedemokraterna. Den skillnaden ligger i att vi vill ha ett öppet och tolerant Sverige där människor som flyr ska kunna få en fristad, den som söker ett jobb ska kunna få ett jobb i vårt land. Vi har också en idé om hur vi ska möta integrationsutmaningarna. Vi har stora integrationsutmaningar i våra städer.

Vi tror att nycklarna dit är jobb och kunskaper i svenska språket. Ni tror att nycklarna dit är att skylla på invandrare. Ni tror att nycklarna dit är att stänga Sveriges gränser. Om ni lyckades, om vi var i situationen att vi inte skulle ta emot några fler invandrare – jag tycker att det skulle vara

att svika de svenska traditioner och värden vi har – blir ni svaret skyldiga: Hur möter vi de integrationsutmaningar vi har? Hur ser vi till att den som drabbas av diskriminering när ansökningshandlingen blir bortsorterad får en chans att komma på anställningsintervju? Hur ser vi till – ni angriper ju hela diskrimineringslagstiftningen – att hbt-personer kan få sina rättigheter tillgodosedda? Hur kan vi se till att personer med funktionshinder som diskrimineras kan få upprättelse? Hur ser vi till att skapa en situation där människor som i sin vardag kanske blir bortvalda på grund av sitt kön eller sin sexuella läggning eller sitt ursprung ska kunna få upprättelse?

Ni är också svaret skyldiga när det gäller vilka idéer ni har för att människor ska få jobb. Ser ni inte ett problem med att vi har ett stort utanförskap i vårt land? Det finns människor som vill bidra till det svenska samhället men som inte får den chansen.

Sedan fanns det några påståenden i inlägget som är direkt felaktiga. Jag säger inte att vi ska avskaffa några svenska traditioner. Jag vet inte vad du avser med det. Jag tycker att det är helt okej att vi har skolavslutningar i kyrkor, moskéer eller andra gudstjänstlokaler. Det måste skolan själv få bestämma. Vi har nu tagit fram en ny skollag som innebär att vi ska ta del av vårt gemensamma kulturarv. Varje elev ska lära sig ett antal av de tyngre psalmerna. Man ska lära sig nationalsången. Det är en del av det som har konsoliderat Sverige.

Ni sviker den svenska historien när det handlar om öppenhet och tolerans. Ni eftersträvar ett samhälle som är något helt annat än det som Sverige har varit genom historien.

Låt mig gå igenom det som sägs rent sakligt. Det är direkt felaktigt. Diskrimineringslagen omfattar dem som är födda i Sverige och dem som kommer från andra länder på alla diskrimineringsgrunder. Om du kan visa en situation då någon som är född i Sverige har blivit diskriminerad på grund av sin etnicitet – det är mycket möjligt att det kan hända – har du möjlighet att vända dig till Diskrimineringsombudsmannen i den värld vi nu lever i. Men i den värld Sverigedemokraterna vill ha vill ni avskaffa Diskrimineringsombudsmannen.

Jag noterade att du inte svarade på någon av de frågor jag ställde. Jag ställde frågan: Finns det diskriminering i samhället? Om det finns diskriminering, vad har ni för idé att göra något åt det? Svaret blev det vanliga. Det blev något slags allmänt förvirrat prat om att invandrare begår fler brott, att alltihop är invandrades fel och att det skulle finnas en omfattande svenskfientlighet.

Jag har hört hur ni gång på gång backar från positioner som ni tidigare har haft. Ni har haft diskussionen om vad som är svenskhet. Jag kan ställa den frågan här i riksdagens talarstol. Är Zlatan Ibrahimović svensk? Dina inlägg andas att han inte är det för han har en utrikes bakgrund. Är han svensk? När får man bli svensk enligt Sverigedemokraternas definition? Är det efter en generation eller två generationer, eller ska man omfatta vissa av era värderingar för att uppfattas som svensk? Den typen av frågor bör ni reda ut. Ni har inget svar på hur vi skapar ett samhälle som håller samman och har harmoni. Ni skapar större spänningar. Det är ett problem.

Anf. 109 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Till att börja med tycker jag inte att det ingår i vår roll som politiker att peka på enskilda individer och tala om vem som är svensk, vem som är turk eller vem som är norrman. Jag anser inte att det hör hemma i den här församlingen.

Diskrimineringsombudsmannen har visst förespråkade ett avskaffande av svenska traditioner. Man har, tvärtemot vad Erik Ullenhag säger, gått ut och sagt att skolavslutningar i kyrkan kränker vissa elever och att man borde sluta med det. Man har sagt att *Den blomstertid nu kommer* inte ska sjungas på skolavslutningar. Man har sagt att adventsljusstakar i fönster bör plockas bort. Det Erik Ullenhag säger är direkt felaktigt.

Jag tycker också att det är intressant att när Erik Ullenhag själv ska definiera svenskhet är det enda han, Folkpartiet och Alliansen nämner att Sverige alltid har varit ett öppet och tolerant land. Det enda som vi kan vara stolta över och det enda som Erik Ullenhag menar håller oss svenskar samman och skapar en nationell identitet för oss är att vi är jätteöppna för att ta emot långt många fler invandrare än något annat land i Europa.

Om man sedan tycker att det här får konsekvenser i form av motsättningar och segregation, som ni i Folkpartiet kan konstatera i era segregationsrapporter som återkommer med regelbundenhet, säger ni att det är något som man inte får ifrågasätta. Då lägger man i stället skulden på den svenska majoriteten, och så inrättar man diskrimineringsombudsmän och ger dem i uppdrag att diskriminera svenskar. Man inför instegsjobb som faktiskt är en etnifiering av lagstiftningen. Man ger olika rättigheter, olika villkor på arbetsmarknaden och totalt olika ekonomiska förutsättningar utifrån vilken etnisk bakgrund man har. Nu talar man till och med om att införa frizoner. Alliansen vill införa skattelättnader i zoner där en hög andel av befolkning har en annan bakgrund än svensk.

Jag menar att det här är en form av apartheidpolitik. Att behandla människor olika utifrån etnisk bakgrund är en form av apartheidpolitik.

Jag har redan svarat på frågan om det finns diskriminering. Den finns absolut, men den är mycket mer mångbottnad och mångfasetterad än vad Erik Ullenhag vill ge sken av. Han hävdar att det bara skulle vara svenskar som kan diskriminera.

I detta anförande instämde Björn Söder (SD).

Anf. 110 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag kan prata mer om vad jag ser som svenskhet och svenska värden. Felix, Findus och Bonniers är svenska företag och starka svenska varumärken som startats av människor som har kommit från ett annat land till Sverige. De har skapat jobb i Sverige.

Jag tror att ett litet land som Sverige, som är beroende av att handla med andra länder, blir rikare om vi är öppna mot andra länder. All forskning och historia visar att länder som sluter sig, som stänger sina gränser, blir fattiga.

Sedan kan man, som Erik Almqvist gör, rida på konflikter och skapa större spänningar i samhället därför att man vill det. Jag erkänner mer än gärna att vi har mycket stora integrationsutmaningar i vårt land. Men skillnaden mellan Sverigedemokraterna och regeringen är att ni inte har

någon lösning. Vi talar om hur vi ska kunna lyfta upp utsatta områden genom att till exempel pröva nystartszoner. Det kallar du apartheid. Vi talar om hur vi kan se till att människor snabbare kommer in i arbete och får chansen genom ett instegsjobb eller ett nystartsjobb för den som har varit långtidsarbetslös. Det är ni också emot. Ni har över huvud taget inga idéer för hur människor ska få jobb.

Jag är övertygad om att en lyckad integrationspolitik kommer att skapa ett Sverige som blir rikare framöver därför att fler människor får arbete och fler företag startas. Jag tror att det är ganska få av svenskarna som tycker att det är en speciellt bra idé att säga nej till alla åtgärder för att se till att människor får jobb. Jag ser utmaningar i Rosengård, jag ser utmaningar i Tensta och jag ser utmaningar i Rinkeby. Jag har en idé om vad jag vill göra. Skillnaden mellan dig och mig är att det enda du gör är att du skyller på invandrare. Du presenterar inte ett enda konkret förslag.

Allra sist vill jag för riksdagens protokoll säga att diskrimineringslagstiftningen är skriven så att den gäller oavsett vilken etnisk bakgrund man har. Det är en av de bärande delarna i den. En homosexuell person som är född i Sverige kan få upprättelse genom diskrimineringslagen. Den kvinna som drabbas av könsdiskriminering och är född i Sverige kan få upprättelse. Den svensk som är född i Sverige kan få upprättelse om man drabbas etnisk diskriminering. Så är diskrimineringslagstiftningen skriven. Den ska fortsätta att vara skriven så. Det är ett viktigt verktyg i kampen för ett samhälle som håller ihop.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
EU-dokument
KOM(2011)32 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 6 april*.

10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2010/11:FPM66 Förordningar om samordning av sociala trygghetssystem *KOM(2010)794* till socialförsäkringsutskottet
2010/11:FPM67 Grönbok om fri rörlighet för dokument *KOM(2010)747* till civilutskottet

11 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2010/11:65 Ny lag om leksakers säkerhet

Motion
med anledning av prop. 2010/11:56 Prioritering av samhällsviktiga elan-
vändare
2010/11:N2 av Lise Nordin (MP) och Kent Persson (V)

12 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 10 februari

2010/11:200 Ökad fattigdom

av *Monica Green* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:201 Implementeringen i svensk rätt av internationella brott

av *Jonas Sjöstedt* (V)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 15 februari.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 februari

2010/11:289 50 fängslade journalister i Turkiet

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:290 Åtgärder för ökad tolerans i samhället

av *Roger Haddad* (FP)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

2010/11:291 Mordet på hbt-aktivisten David Kato i Uganda

av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:292 Gårdsförsäljning av alkohol och folkhälsan

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 15 februari.

14 § Kammaren åtskildes kl. 15.27.

Prot. 2010/11:57
10 februari

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.55 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 2010/11:171 om tingsrätten i Eksjö	1
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	1
Anf. 2 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	1
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	2
Anf. 4 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	3
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	4
Anf. 6 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	5
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	6
3 § Svar på interpellation 2010/11:172 om åtgärder mot barnfattigdom och hemlöshet	6
Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	6
Anf. 9 CARINA MOBERG (S)	7
Anf. 10 ROLAND UTBULT (KD).....	8
Anf. 11 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	9
Anf. 12 CARINA MOBERG (S)	10
Anf. 13 ROLAND UTBULT (KD).....	11
Anf. 14 HANNAH BERGSTEDT (S)	12
Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	12
Anf. 16 CARINA MOBERG (S)	13
Anf. 17 HANNAH BERGSTEDT (S)	14
Anf. 18 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	14
4 § Svar på interpellationerna 2010/11:164 och 174 om Kustbevakningens regionledningar och samarbete med andra.....	15
Anf. 19 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	15
Anf. 20 EVA SONIDSSON (S)	16
Anf. 21 ÅSA LINDESTAM (S).....	17
Anf. 22 ANNICKA ENGBLOM (M)	18
Anf. 23 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	19
Anf. 24 EVA SONIDSSON (S)	20
Anf. 25 ÅSA LINDESTAM (S).....	21
Anf. 26 ANNICKA ENGBLOM (M)	21
Anf. 27 JASENKO OMANOVIC (S).....	22
Anf. 28 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	23
Anf. 29 EVA SONIDSSON (S)	24
Anf. 30 ÅSA LINDESTAM (S).....	24
Anf. 31 JASENKO OMANOVIC (S).....	25
Anf. 32 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	25
5 § Svar på interpellation 2010/11:161 om ungas ökade utanförskap	26
Anf. 33 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	26
Anf. 34 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	27
Anf. 35 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	28
Anf. 36 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	29

(forts. 7 §).....	30
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
6 § Frågestund.....	30
Anf. 37 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	30
<i>Förändringarna i sjukförsäkringen</i>	<i>30</i>
Anf. 38 EVA-LENA JANSSON (S)	30
Anf. 39 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	30
Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (S)	31
Anf. 41 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	31
<i>EU:s stöd till demokratiska krafter i Tunisien och Egypten</i>	<i>31</i>
Anf. 42 HANS WALLMARK (M)	31
Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	32
Anf. 44 HANS WALLMARK (M)	32
Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	32
<i>Nordiskt försvarssamarbete i Arktis</i>	<i>33</i>
Anf. 46 BODIL CEBALLOS (MP).....	33
Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	33
Anf. 48 BODIL CEBALLOS (MP).....	33
Anf. 49 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	34
<i>Företags och myndigheters IT-säkerhet</i>	<i>34</i>
Anf. 50 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP)	34
Anf. 51 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	34
Anf. 52 ANNA STEELEKARLSTRÖM (FP)	35
Anf. 53 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	35
<i>Mubaraks avgång</i>	<i>35</i>
Anf. 54 KERSTIN LUNDGREN (C).....	35
Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	36
Anf. 56 KERSTIN LUNDGREN (C).....	36
Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	36
<i>Fläskkött från Tyskland</i>	<i>36</i>
Anf. 58 LARS ISOVAARA (SD)	36
Anf. 59 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	37
Anf. 60 LARS ISOVAARA (SD)	37
Anf. 61 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	37
<i>Förbud mot försäljning av djurtestad kosmetika</i>	<i>38</i>
Anf. 62 JENS HOLM (V)	38
Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
Anf. 64 JENS HOLM (V)	38
Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	38
<i>Multiresistenta bakterier</i>	<i>39</i>
Anf. 66 ANDERS ANDERSSON (KD).....	39
Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	39
Anf. 68 ANDERS ANDERSSON (KD).....	39
Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	40
<i>Regeringens roll i krissituationer</i>	<i>40</i>
Anf. 70 ANNA-LENA SÖRENSON (S).....	40
Anf. 71 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	40

Anf. 72 ANNA-LENA SÖRENSEN (S).....	41
Anf. 73 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	41
<i>Dämningsgränsen i Eldforsen i Västerdalälven</i>	41
Anf. 74 JAN LINDHOLM (MP).....	41
Anf. 75 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	42
Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	42
Anf. 77 JAN LINDHOLM (MP).....	42
Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	42
<i>Lagerföring av receptbelagda mediciner</i>	43
Anf. 79 PHIA ANDERSSON (S).....	43
Anf. 80 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	43
Anf. 81 PHIA ANDERSSON (S).....	43
Anf. 82 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	43
<i>Missförhållanden inom barn- och ungdomsvården</i>	44
Anf. 83 BJÖRN SÖDER (SD).....	44
Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	44
Anf. 85 BJÖRN SÖDER (SD).....	44
Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	45
<i>Det svenska stridsflyget</i>	45
Anf. 87 ALLAN WIDMAN (FP).....	45
Anf. 88 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	45
Anf. 89 ALLAN WIDMAN (FP).....	45
Anf. 90 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M).....	46
<i>Ursprungsmärkning av livsmedel</i>	46
Anf. 91 KEW NORDQVIST (MP).....	46
Anf. 92 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	46
Anf. 93 KEW NORDQVIST (MP).....	47
Anf. 94 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	47
<i>Skydd av miljön i Arktis</i>	47
Anf. 95 ANITA BRODÉN (FP).....	47
Anf. 96 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	47
Anf. 97 ANITA BRODÉN (FP).....	48
Anf. 98 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	48
<i>Den regionala indelningen</i>	48
Anf. 99 BJÖRN VON SYDOW (S).....	48
Anf. 100 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	48
Anf. 101 BJÖRN VON SYDOW (S).....	49
Anf. 102 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	49
Anf. 103 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	49
7 § (forts. från 5 §) Svar på interpellation 2010/11:161 om ungas ökande utanförskap	49
8 § Svar på interpellation 2010/11:162 om effektivisering av Diskrimineringsombudsmannen	50
Anf. 104 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	50
Anf. 105 ERIK ALMQVIST (SD).....	51
Anf. 106 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	52
Anf. 107 ERIK ALMQVIST (SD).....	53
Anf. 108 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	54

Anf. 109 ERIK ALMQVIST (SD)	56	Prot. 2010/11:57
Anf. 110 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	56	10 februari
9 § Hänvisning av ärende till utskott.....	57	<hr/>
10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	57	
11 § Bordläggning.....	58	
12 § Anmälan om interpellationer.....	58	
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	58	
14 § Kammaren åtskildes kl. 15.27.....	59	

Prot. 2010/11:57
10 februari

Tryck: Elanders, Vällingby 2011